

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΣΜΟΣ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑΣ ΕΜΒΑΘΥΝΣΗΣ Β΄ ΛΥΚΕΙΟΥ ΣΧΟΛΙΚΗ ΧΡΟΝΙΑ 2024-2025

ΕΙΣΑΓΩΓΙΚΑ

Το μάθημα της Λογοτεχνίας Προσανατολισμού/Εμβάθυνσης (ως επιλεγόμενο μάθημα, 4 περ./εβδ.) αποσκοπεί στη γνωριμία, τη μελέτη και τη συνακόλουθη εμβάθυνση και τον διάλογο με τα σημαντικότερα λογοτεχνικά κείμενα και τους σπουδαιότερους εκπροσώπους της ελληνικής, της ευρωπαϊκής και της παγκόσμιας λογοτεχνίας. Ζητούμενο είναι, ακόμη, η γνώση των πιο σημαντικών σταθμών της Ιστορίας της Λογοτεχνίας και η κατάκτηση βασικών όρων της Θεωρίας της Λογοτεχνίας. **Απώτερος στόχος** είναι η σταδιακή διαμόρφωση ενός επαρκούς αναγνώστη της Λογοτεχνίας, που θα απολαμβάνει αισθητικά τα λογοτεχνικά κείμενα και θα είναι σε θέση να τα ερμηνεύει και να τα προσεγγίζει κριτικά.

Βασικό κορμό της ύλης για τη Β΄ Λυκείου αποτελεί η λογοτεχνική παραγωγή και τα συνακόλουθα λογοτεχνικά ρεύματα του 19^{ου} και μέρους του 20^{ου} αιώνα (ρομαντική ποίηση και πεζογραφία, ρεαλισμός, ηθογραφία, συμβολισμός, «παρακμιακό» στοιχείο στην ποίηση). Το μάθημα προσφέρεται ένα 4ωρο την εβδομάδα.

Συγκεκριμένα, με τη διδασκαλία του μαθήματος, **επιδιώκεται οι μαθητές/μαθήτριες:**

- να αποκτήσουν μια σφαιρική εικόνα της ελληνικής λογοτεχνικής παραγωγής του 19^{ου} και 20^{ου} αιώνα και να γνωρίσουν τα αντίστοιχα σημαντικότερα λογοτεχνικά ρεύματα της ευρωπαϊκής και της παγκόσμιας λογοτεχνίας.
- να αναπτύξουν το αισθητικό τους κριτήριο, μελετώντας διαφορετικά λογοτεχνικά είδη.
- να ασκηθούν στη δημιουργική ανάγνωση και την ερμηνευτική προσέγγιση των κειμένων.
- να προσεγγίζουν τη λογοτεχνία διακειμενικά και διαθεματικά, με τη σύγκριση λογοτεχνικών κειμένων, με τη συνάντηση με άλλες μορφές λόγου και καλλιτεχνικής έκφρασης.
- να αναπτύξουν κριτική φιλιανγνωστική στάση.
- να είναι ικανοί να παράγουν τον δικό τους προφορικό και γραπτό λόγο (δημιουργική γραφή/κριτικά και ερμηνευτικά σχόλια).
- να εμπεδώσουν τις βασικές ικανότητες της διά βίου μάθησης, μέσω της σπειροειδούς διάταξης και της συστηματικής ένταξής τους σε όλες τις περιόδους διδασκαλίας.

Στο πλαίσιο του μαθήματος, προτείνεται να οργανωθεί ένα Λογοτεχνικό Εργαστήριο, στο οποίο να ενταχθεί η **Λέσχη Ανάγνωσης** με ένα πρόγραμμα αναγνώσεων και παρουσιάσεων λογοτεχνικών βιβλίων, η διδασκαλία των τεχνικών της λογοτεχνικής γραφής και συναντήσεις με σημαντικούς λογοτέχνες. Προτείνεται, ακόμη, η συστηματική χρήση και αξιοποίηση της ψηφιακής τεχνολογίας.

Σε σχέση με τη Λέσχη Ανάγνωσης, από την αρχή του Α΄ Τετραμήνου κάθε σχολικής χρονιάς, ο διδάσκων/η διδάσκουσα προτείνει έναν κατάλογο λογοτεχνικών βιβλίων (ποίηση, πεζογραφία, θέατρο), για τον καταρτισμό του οποίου ενδείκνυται να ζητηθεί και η συμβολή των μαθητών/μαθητριών. Γίνεται εισήγηση όπως μεγάλο μέρος των βιβλίων του καταλόγου αντληθεί από τη λογοτεχνική παραγωγή/τα λογοτεχνικά ρεύματα και κινήματα του 19^{ου} και 20^{ου} αιώνα, μέχρι τη δεκαετία του 1920, με εστίαση στα κορυφαία έργα της νεοελληνικής, της ευρωπαϊκής και παγκόσμιας λογοτεχνίας. Επιδιώκεται έτσι να αναδειχθεί ο τρόπος με τον οποίο νεότερα ή σύγχρονα λογοτεχνικά έργα «συνομιλούν» με τα παλαιότερα μέσα από μια διαδικασία δημιουργικής πρόσληψης.

Είναι, επίσης, δυνατόν να γίνει παρουσίαση λογοτεχνικού βιβλίου που δεν θα περιλαμβάνεται στον κατάλογο, εφόσον κριθεί ότι αυτό εξυπηρετεί τους σκοπούς του μαθήματος. Ενδεικτικός κατάλογος προτεινόμενων βιβλίων παρατίθεται στο τέλος του προγραμματισμού (σσ. 48-49). Προτείνεται η λειτουργία της Λέσχης Ανάγνωσης ως «κοινότητας συναναγνωστών» και, ως εκ τούτου, η επιλογή του ίδιου λογοτεχνικού βιβλίου για όλους/όλες τους/τις μαθητές/μαθήτριες.

ΔΙΔΑΚΤΙΚΑ ΕΓΧΕΙΡΙΔΙΑ / ΠΗΓΕΣ ΑΝΤΛΗΣΗΣ ΥΛΙΚΟΥ

1. *Κείμενα Νεοελληνικής Λογοτεχνίας, Α' τεύχος, Α' Τάξη Γενικού Λυκείου*, ΙΤΥΕ «Διόφαντος», 2012=ΚΝΕΛ Α', <http://ebooks.edu.gr/new/books-pdf.php?course=DSGL-A111>
2. *Κείμενα Νεοελληνικής Λογοτεχνίας, Β' τεύχος, Β' Τάξη Γενικού Λυκείου*, ΙΤΥΕ «Διόφαντος», 2012= ΚΝΕΛ Β'
3. *Κείμενα Νεοελληνικής Λογοτεχνίας, Β' τεύχος, Β' Τάξη Γενικού Λυκείου, Βιβλίο Καθηγητή*, <http://ebooks.edu.gr/new/books-pdf.php?course=DSB106>
4. *Κείμενα Κυπριακής Λογοτεχνίας, Τόμος Α'*, ΥΠΠ, ΠΙ, ΥΑΠ, 2015= ΚΚΛ Α'
5. *Κείμενα Κυπριακής Λογοτεχνίας, Τόμος Β'*, ΥΠΠ, ΠΙ, Υ.Α.Π., 2012= ΚΚΛ Β'
6. *Νεότερη Ευρωπαϊκή Λογοτεχνία, Ανθολόγιο μεταφράσεων, Β' Γενικού Λυκείου – Επιλογής*, ΟΕΔΒ, Αθήνα, 2009 = ΝΕΛ Β', <http://ebooks.edu.gr/new/course-main.php/?course=DSGL-B125>
7. *Ανθολόγιο Ευρωπαϊκής Λογοτεχνίας για το Λύκειο*, ΥΑΠ, Λευκωσία, 1998 =ΑΝΘ. ΕΥΡ. Α.
8. *Νεοελληνική λογοτεχνία Γ' Γενικού Λυκείου - Θεωρητικής κατεύθυνσης* = ΝΕ. ΛΟΓ. Γ', <http://ebooks.edu.gr/new/course-main.php?course=DSGL-C132>
9. *Νεοελληνική λογοτεχνία Γ' Γενικού Λυκείου - Θεωρητικής κατεύθυνσης. Βιβλίο του Καθηγητή*, <http://ebooks.edu.gr/new/course-main.php?course=DSGL-C132>
10. *Ανθολογία Νεοελληνικής Ποίησης, Γ' Λυκείου*, ΥΑΠ, 2015 (ανατύπωση)= ΑΝΠ Γ'
11. *Λογοτεχνία Προσανατολισμού – Εμβάθυνσης Β' - Γ' Λυκείου (Ανθολόγιο κειμένων)*, Λευκωσία, ΥΑΠ, 2017= ΛΠΕ
12. *Λεξικό Λογοτεχνικών Όρων*, ΟΕΔΒ, Αθήνα 2004 = ΛΛΟ
13. *Δημιουργική Γραφή, Οδηγίες Πλεύσεως*, ΥΠΠ, ΠΙ, ΥΑΠ, 2012, http://www.schools.ac.cy/eyliko/mesi/Themata/logotechnia/vivlia_anaforas.html
14. *Έκφραση Έκθεση*, τεύχος Α', Γενικό Λύκειο, ΙΤΥΕ «Διόφαντος», 2012 (βλ. ενότητα σχετικά με την αφήγηση και την περιγραφή)
15. Χριστόφορος Λιοντάκης, *Ανθολογία Γαλλικής Ποίησης*, Αθήνα, Καστανιώτης, 1988. = ΑΝΘ. ΓΑΛ. ΠΙ.
16. Λίνος Πολίτης, *Ποιητική Ανθολογία*, Αθήνα, Δωδώνη, 1982, τ. 7. = ΛΠ. ΑΝΘ.
17. Arthur Rimbaud, *Μια εποχή στην Κόλαση* (μτφρ. Χριστόφορος Λιοντάκης), Αθήνα, Γαβριηλίδης, 2013. = Rimbaud

✚ Σημείωση:

- Για άλλες έγκυρες πηγές άντλησης υλικού, βλ. *Εκπαιδευτικό Υλικό Μέσης Εκπαίδευσης Υ.Π.Π. > Ιστοσελίδα Λογοτεχνίας Μ.Ε. > Συνδέσεις*, στη διεύθυνση: <http://www.schools.ac.cy/eyliko/mesi/Themata/logotechnia/index.html>
- Ειδικά για τη διδασκαλία της ευρωπαϊκής λογοτεχνίας, πλούσιο υλικό (διδασκτικά σενάρια, γραμματολογία, θεωρία της λογοτεχνίας) είναι προσβάσιμο στον δικτυακό τόπο του Κέντρου Ελληνικής Γλώσσας: βλ. <http://www.komvos.edu.gr/> > *Νεότερη Ευρωπαϊκή Λογοτεχνία*.
- Για τη διδασκαλία της νεοελληνικής ποίησης, μπορεί να αξιοποιηθεί ο δικτυακός τόπος *Ανεμόσκαλα*, της Πύλης για την Ελληνική Γλώσσα, στον οποίο είναι προσβάσιμοι οι *Συμφραστικοί Πίνακες Λέξεων για Μείζονες Νεοέλληνες Ποιητές*, όπως και μεγάλο μέρος του έργου των ανθολογούμενων ποιητών: βλ. <http://www.greek-language.gr/Resources/literature/tools/concordance/>
- Πολύ χρήσιμη πηγή άντλησης λογοτεχνικών κειμένων από παλαιότερα σχολικά βιβλία είναι η ψηφιακή *Ιστορική Συλλογή Σχολικών Εγχειριδίων* του Ινστιτούτου Εκπαιδευτικής Πολιτικής (Υπουργείο Παιδείας, Έρευνας και Θρησκευμάτων της Ελλάδας): βλ. <http://elibrary.iiep.edu.gr/iiep/collection/browse/index.html>

ΠΡΟΤΑΣΗ ΕΤΗΣΙΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΣΜΟΥ ΤΗΣ ΥΛΗΣ (4 ΠΕΡ./ΕΒΔ.: 110 ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ ΠΕΡΙΟΔΟΙ)

- + Σημείωση 1: Στη στήλη ΔΙΔΑΚΤΕΑ ΥΛΗ/ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΚΑ ΚΕΙΜΕΝΑ σημειώνονται τα κείμενα που προορίζονται για συστηματική διδασκαλία.
- + Σημείωση 2: Στις στήλες ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΠΙΤΥΧΙΑΣ και ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΠΑΡΚΕΙΑΣ σημειώνονται οι αντίστοιχοι δείκτες που καλούνται να καλύψουν οι εκπαιδευτικοί για κάθε κείμενο. Νοείται ότι οι δείκτες του λογοτεχνικού γραμματισμού,¹ οι γενικοί δείκτες², οι δείκτες αξιακού περιεχομένου³ και οι δείκτες διά βίου μάθησης⁴ υλοποιούνται σπειροειδώς και σε συνάρτηση με τους δείκτες λογοτεχνικού γραμματισμού, σε όλη τη διάρκεια του σχολικού έτους.
- + Σημείωση 3: Στη στήλη ΕΙΣΗΓΗΣΕΙΣ – ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ προτείνονται δραστηριότητες που μπορούν να αξιοποιήσουν οι εκπαιδευτικοί, ο καθένας κατά την κρίση του και με δυνατότητα ατομικής επιλογής, στο πλαίσιο της διακαλλιτεχνικότητας, της διαθεματικότητας και της διακειμενικότητας, ανάλογα με τον διαθέσιμο διδακτικό χρόνο, τα ενδιαφέροντα και το επίπεδο των μαθητών/-τριών τους.
- + Σημείωση 4: Οι περίοδοι που σημειώνονται στην τέταρτη στήλη είναι ενδεικτικές.

Α΄ ΤΕΤΡΑΜΗΝΟ (60 ΠΕΡΙΟΔΟΙ)

ΔΙΔΑΚΤΕΑ ΥΛΗ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΚΑ ΚΕΙΜΕΝΑ	ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΠΙΤΥΧΙΑΣ Προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα Οι μαθητές/μαθήτριες να είναι σε θέση:	ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΠΑΡΚΕΙΑΣ Διδακτέα:	ΕΙΣΗΓΗΣΕΙΣ – ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ	ΠΕΡΙΟΔΟΙ ΔΙΑΔ/ΔΙΑΣ
+ Η Ευρωπαϊκή Λογοτεχνία: οι απαρχές Οι πρώιμοι μεγάλοι λογοτέχνες στην ποίηση, στην πεζογραφία και στο θέατρο (συνολικά: 8)				
Ντάντε Αλιγκιέρι, <i>Θεία κωμωδία</i> : Κόλαση, Άσμα τρίτο (ΝΕΛ Β΄, σσ. 39-44)	<ul style="list-style-type: none"> • Να γνωρίσουν τους σημαντικότερους σταθμούς της Ιστορίας της παγκόσμιας, ευρωπαϊκής και ελληνικής λογοτεχνίας. 	<ul style="list-style-type: none"> • σημαντικά λογοτεχνικά έργα από την ελληνική και μεταφρασμένη λογοτεχνία του 19^{ου} και 20^{ου} αιώνα, συμπεριλαμβανομένων και ορισμένων προγενέστερων κορυφαίων έργων που αποτέλεσαν τη βάση της νεότερης ευρωπαϊκής λογοτεχνίας 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Δίνονται, με τη βοήθεια ψηφιακών εργαλείων όπως Kahoot και padlet, παραδείγματα των απαρχών της ευρωπαϊκής λογοτεχνίας, με αναφορά στα κορυφαία έργα και τους αντίστοιχους εκπροσώπους της: Δάντης, Πετράρχης, Γκαίτε στην 	3

¹ Δείκτες Επιτυχίας και Δείκτες Επάρκειας Λογοτεχνίας Β΄ Λυκείου Εμβάθυνσης.: <http://logom.schools.ac.cy/index.php/el/logotechnia/analytiko-programma>

² Ο.π.

³ Ο.π.

⁴ Ο.π.

ΔΙΔΑΚΤΕΑ ΥΔΗ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΚΑ ΚΕΙΜΕΝΑ	ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΠΙΤΥΧΙΑΣ Προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα Οι μαθητές/μαθήτριες να είναι σε θέση:	ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΠΑΡΚΕΙΑΣ Διδακτέα:	ΕΙΣΗΓΗΣΕΙΣ – ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ	ΠΕΡΙΟΔΟΙ ΔΙΔ/ΛΙΑΣ
Ντ. Αλιγκιέρι, <i>Θεία κωμωδία</i> (συνέχεια)	<ul style="list-style-type: none">• Να αναγνωρίζουν τα βασικά σχήματα λόγου της ποιητικής γλώσσας και να αντιλαμβάνονται τη λειτουργία τους.	<ul style="list-style-type: none">• σημασιολογικά σχήματα λόγου: (μεταφορά, μετωνυμία, συνεκδοχή, παρομοίωση, ειρωνεία, αλληγορία, προσωποποίηση, υπερβολή) και• συντακτικά σχήματα λόγου: (ανακόλουθο, υπερβατό, χιαστό, κύκλος πρωθύστερο, παρήχηση, ομοιοτέλετο, ομοιοκάταρκτη, επίταξη επιθέτου, επανάληψη, παραλληλία)	ποίηση και Θεοβάντες στην πεζογραφία, Σαίξπηρ στο θέατρο. ➤ Στο πλαίσιο της <i>δημιουργικής γραφής</i> , ⁵ οι μαθητές/μαθήτριες καλούνται να εφαρμόσουν τα σχήματα λόγου σε δικούς τους στίχους/ πεζά έχοντας ως σημείο αναφοράς την Κόλαση, Άσμα τρίτο του Αλιγκιέρι. ➤ Ενεργητική ακρόαση απαγγελίας	

⁵ Επιλογή δραστηριοτήτων από το εγχειρίδιο *Δημιουργική γραφή, Οδηγός πλεύσεως*, Υ.Π.Π., Π.Ι., Υ.Α.Π., 2012. http://www.schools.ac.cy/eyliko/mesi/Themata/logotechnia/vivlia_anaforas.html. Χρήση ηλεκτρονικών εφαρμογών που σχετίζονται με τη δημιουργική γραφή.

ΔΙΔΑΚΤΕΑ ΥΔΗ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΚΑ ΚΕΙΜΕΝΑ	ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΠΙΤΥΧΙΑΣ Προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα Οι μαθητές/μαθήτριες να είναι σε θέση:	ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΠΑΡΚΕΙΑΣ Διδακτέα:	ΕΙΣΗΓΗΣΕΙΣ – ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ	ΠΕΡΙΟΔΟΙ ΔΙΔ/ΛΙΑΣ
Ντ. Αλιγκιέρι, <i>Θεία κωμωδία</i> (συνέχεια)	<ul style="list-style-type: none">• Να αναγνωρίζουν στα ποιητικά κείμενα το ποιητικό υποκείμενο.	<ul style="list-style-type: none">• η «φωνή που μιλάει» (=ποιος είμαι ή τι είμαι εγώ που σας μιλώ) στα ποιητικά κείμενα<ul style="list-style-type: none">α. το ποιητικό υποκείμενο μιλάει με το «εγώ» ή με το «εσύ» (λ.χ. η μελαγχολική ποίηση των νεορομαντικών και νεοσυμβολιστών ποιητών του μεσοπολέμου)β. το ποιητικό υποκείμενο μιλάει με το «εμείς» ή με το «εσείς» (λ.χ. η μετάβαση από το «εγώ» στο συλλογικό «εμείς»)γ. Το ποιητικό υποκείμενο υποβάλλει την παρουσία μιας περσόνας, μιας επινοημένης μορφής που απομένει να ανιχνευθεί	<p>στίχων από το <i>Καθαρτήριο Άσμα</i> 1 στο:</p> <p>https://www.youtube.com/watch?v=JE0TuujQLc, καθώς και του ηχητικού βιβλίου (audiobook) <i>Θεία Κωμωδία, Παράδεισος</i>, στο:</p> <p>https://www.youtube.com/watch?v=H9KIN9g9eAE</p> <p>➤ Στο πλαίσιο της διακαλλιτεχνικής προσέγγισης της λογοτεχνίας, σε μικρές εργασίες τύπου project, οι μαθητές/μαθήτριες να συνεξετάσουν το κείμενο του Δάντη με τον πίνακα του Ιερώνυμου Μπος, <i>Ο κήπος των επίγειων απολαύσεων</i>.</p> <p>➤ Για συνανάγνωση με τα σονέτα των Πετράρχη και Σαίξπηρ, προτείνονται 1-2 αξιόλογα δείγματα από τη νεοελληνική σονετογραφία: π.χ.</p> <p>🔗 <i>Ρίμες αγάπης</i> (ΚΚΛ Α', 81-92)</p> <p>🔗 Λορέντζος Μαβίλης: βλ. http://users.uoa.gr/~nektar/arts/</p>	
	<ul style="list-style-type: none">• Να κατανοούν τα κύρια στοιχεία του αφηγηματικού λόγου.	<ul style="list-style-type: none">• τα γραμματικά πρόσωπα της αφηγηματικής γλώσσας: το εγώ του αφηγητή, το εσύ του αποδέκτη, το πρόσωπο για το οποίο γίνεται λόγος• τα «δομικά στοιχεία» του αφηγηματικού κόσμου: ιστορία, πλοκή, επεισόδια («της δράσης»), μοτίβα που χαρακτηρίζουν το ποιόν και τη δράση των ηρώων		

ΔΙΔΑΚΤΕΑ ΥΔΗ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΚΑ ΚΕΙΜΕΝΑ	ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΠΙΤΥΧΙΑΣ Προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα Οι μαθητές/μαθήτριες να είναι σε θέση:	ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΠΑΡΚΕΙΑΣ Διδακτέα:	ΕΙΣΗΓΗΣΕΙΣ – ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ	ΠΕΡΙΟΔΟΙ ΔΙΔ/ΛΙΑΣ
Ντ. Αλιγκιέρι, <i>Θεία κωμωδία</i> (συνέχεια)	<ul style="list-style-type: none">Να μελετούν και να ερμηνεύουν τα λογοτεχνικά κείμενα σε διακειμενική και διαθεματική προοπτική και να αντιλαμβάνονται τη λογοτεχνία στη συνάφειά της με άλλες μορφές έκφρασης ως αισθητικό και πολιτισμικό φαινόμενο.	<ul style="list-style-type: none">η «συνομιλία» των λογοτεχνικών κειμένων όχι μόνο μεταξύ τους (διακειμενικότητα), αλλά και με άλλες μορφές τέχνης (διαθεματικότητα)γνώσεις από άλλα γνωστικά αντικείμενα (π.χ. την Ιστορία) για το ξεκλείδωμα των κειμένων	poetry/lorentzos_mavilhs_poems.htm	2
Φραντσέσκο Πετράρκα, «Λάουρα» (ΝΕΛ Β', σσ. 45-46)	<ul style="list-style-type: none">Να αναγνωρίζουν τα βασικά «γένη» της λογοτεχνίας (ποίηση/πεζογραφία/θέατρο) και τα κειμενικά είδη (είδη ποιημάτων, αφηγηματικών κειμένων, θεατρικών έργων).	<ul style="list-style-type: none">το είδος ενός λογοτεχνικού κειμένου, όπως συνάγεται από τα εσωτερικά στοιχεία του:ποίηση: κείμενα σε στίχο, ομοιοκαταληξία, χωρισμός σε στροφέςη αφήγηση στον ποιητικό, πεζό και θεατρικό λόγο: διηγήσεις σε πεζό ή έμμετρο λόγο, χωρισμός σε κεφάλαια ή σκηνές (έπος, μυθιστόρημα, διήγημα)δράμα/θέατρο: δομικά στοιχεία θεατρικού κειμένου: σκηνικές οδηγίες, πράξεις, σκηνές, πρόσωπα, χώρος, χρόνος.	➤ Συνεξέταση του σονέτου «Λάουρα» του Πετράρχη και του σονέτου XVIII του Σαίξπηρ: βλ. https://archeia.moec.gov.cy/sm/301/soneto_petrarchis_imerida.pdf Οι μαθητές/μαθήτριες διαβάζουν για το είδος του σονέτου στο Λεξικό λογοτεχνικών όρων. Σε κριτικά υπομνήματα ή εν είδει σημειώσεων στο <i>συγγραφικό ημερολόγιο</i> , ⁶ οι μαθητές/μαθήτριες σχολιάζουν τα σημεία που τους έχουν κινήσει το ενδιαφέρον.	

⁶ Οι μαθητές/μαθήτριες παρακινούνται να τηρούν καθ' όλη τη διάρκεια του σχολικού έτους *συγγραφικό ημερολόγιο*, μέσα στο οποίο θα καταγράφουν αναγνωστικά σχόλια και εντυπώσεις, θα αποδελτιώνουν φράσεις, στίχους, εικόνες κ.ά., ώστε να αποτυπώνεται σταδιακά η εξέλιξη της συγγραφικής τους πορείας.

ΔΙΔΑΚΤΕΑ ΥΔΗ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΚΑ ΚΕΙΜΕΝΑ	ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΠΙΤΥΧΙΑΣ Προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα Οι μαθητές/μαθήτριες να είναι σε θέση:	ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΠΑΡΚΕΙΑΣ Διδακτέα:	ΕΙΣΗΓΗΣΕΙΣ – ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ	ΠΕΡΙΟΔΟΙ ΔΙΔ/ΔΙΑΣ
Φρ. Πετράρκα, «Λάουρα» (συνέχεια)				
	<ul style="list-style-type: none">• Να γνωρίσουν τους σημαντικότερους σταθμούς της Ιστορίας της παγκόσμιας, ευρωπαϊκής και ελληνικής λογοτεχνίας.	<ul style="list-style-type: none">• σημαντικά λογοτεχνικά έργα από την ελληνική και μεταφρασμένη λογοτεχνία του 19^{ου} και 20^{ου} αιώνα, συμπεριλαμβανομένων και ορισμένων προγενέστερων κορυφαίων έργων που αποτέλεσαν τη βάση της νεότερης ευρωπαϊκής λογοτεχνίας		
	<ul style="list-style-type: none">• Να αναγνωρίζουν στα ποιητικά κείμενα το ποιητικό υποκείμενο.	<ul style="list-style-type: none">• η «φωνή που μιλάει» (=ποιος είμαι ή τι είμαι εγώ που σας μιλώ) στα ποιητικά κείμενα<ul style="list-style-type: none">α. το ποιητικό υποκείμενο μιλάει με το «εγώ» ή με το «εσύ» (λ.χ. η μελαγχολική ποίηση των νεορομαντικών και νεοσυμβολιστών ποιητών του μεσοπολέμου)β. το ποιητικό υποκείμενο μιλάει με το «εμείς» ή με το «εσείς» (λ.χ. η μετάβαση από το «εγώ» στο συλλογικό «εμείς»)γ. το ποιητικό υποκείμενο υποβάλλει την παρουσία μιας περσόνας, μιας επινοημένης μορφής που απομένει να ανιχνευθεί		

ΔΙΔΑΚΤΕΑ ΥΔΗ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΚΑ ΚΕΙΜΕΝΑ	ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΠΙΤΥΧΙΑΣ Προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα Οι μαθητές/μαθήτριες να είναι σε θέση:	ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΠΑΡΚΕΙΑΣ Διδακτέα:	ΕΙΣΗΓΗΣΕΙΣ – ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ	ΠΕΡΙΟΔΟΙ ΔΙΔ/ΛΙΑΣ
Φρ. Πετράρκα, «Λάουρα» (συνέχεια)	<ul style="list-style-type: none">• Να κατανοούν την ιστορικότητα των λογοτεχνικών κειμένων και των ιδεών, οι οποίες αποτυπώνονται σε αυτά.	<ul style="list-style-type: none">• το ιστορικό και γραμματολογικό πλαίσιο των λογοτεχνικών κειμένων• τρόποι με τους οποίους η εποχή στην οποία δημιουργούνται τα λογοτεχνικά επηρεάζει τη μορφή και το περιεχόμενό τους		
	<ul style="list-style-type: none">• Να αντιλαμβάνονται τη διαλεκτική σχέση της κυπριακής λογοτεχνίας με την ευρύτερη νεοελληνική, ευρωπαϊκή και παγκόσμια λογοτεχνία.	<ul style="list-style-type: none">• συνανάγνωση κειμένων κυπριακής, ευρύτερης νεοελληνικής, ευρωπαϊκής και παγκόσμιας λογοτεχνίας• παραλληλισμός των γνωρισμάτων της κοινωνίας της Κύπρου, όπως αποτυπώνονται στα λογοτεχνικά κείμενα, με εκείνα άλλων σύγχρονων κοινωνιών• ερμηνεία τους με βάση τα ιδιαίτερα γεωφυσικά, ανθρωπολογικά, ιστορικά δεδομένα του νησιού		
	<ul style="list-style-type: none">• Να αναπτύσσουν την ικανότητα κατανόησης και σεβασμού του τρόπου με τον οποίο οι ιδέες και οι σημασίες εκφράζονται δημιουργικά και κοινοποιούνται σε διαφορετικούς πολιτισμούς και μέσω διαφόρων τεχνών και άλλων πολιτιστικών μορφών.	<ul style="list-style-type: none">• κατανόηση των τρόπων διαμόρφωσης της ταυτότητας του ατόμου και της πολιτιστικής κληρονομιάς μέσα σε έναν κόσμο πολιτισμικής πολυμορφίας		

ΔΙΔΑΚΤΕΑ ΥΨΗ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΚΑ ΚΕΙΜΕΝΑ	ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΠΙΤΥΧΙΑΣ Προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα Οι μαθητές/μαθήτριες να είναι σε θέση:	ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΠΑΡΚΕΙΑΣ Διδακτέα:	ΕΙΣΗΓΗΣΕΙΣ – ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ	ΠΕΡΙΟΔΟΙ ΔΙΔ/ΛΙΑΣ
• Μιγκέλ ντε Θερβάντες, <i>Ο Δον Κιχώτης</i> (απόσπασμα) (ΑΝΘ.ΕΥΡ.Λ, σσ. 240-245)	• Να αναγνωρίζουν τα βασικά «γένη» της λογοτεχνίας (ποίηση/πεζογραφία/θέατρο) και τα κειμενικά είδη (είδη ποιημάτων – αφηγηματικών κειμένων – θεατρικών έργων).	<ul style="list-style-type: none">το είδος ενός λογοτεχνικού κειμένου, όπως συνάγεται από τα εσωτερικά στοιχεία του:ποίηση: κείμενα σε στίχο, ομοιοκαταληξία, χωρισμός σε στροφέςη αφήγηση στον ποιητικό, πεζό και θεατρικό λόγο: διηγήσεις σε πεζό ή έμμετρο λόγο, χωρισμός σε κεφάλαια ή σκηνές (έπος, μυθιστόρημα, διήγημα)δράμα / θέατρο: δομικά στοιχεία θεατρικού κειμένου: σκηνικές οδηγίες, πράξεις, σκηνές, πρόσωπα, χώρος, χρόνος.		3
	• Να εντοπίζουν στα κείμενα κώδικες αμφισημίας, όπως η παρωδία, η σάτιρα, η ειρωνεία, και να διακρίνουν με ποιον τρόπο ανατρέπουν το έκδηλο νόημα του κειμένου.	<ul style="list-style-type: none">αναγνώριση και παρουσίαση βασικών διαφορών: παρωδία (προϋποθέτει ένα λογοτεχνικό πρότυπο), σάτιρα (είναι συνήθως «επικαιρική» και μπορεί να έχει σαφή κοινωνική αιχμή), ειρωνεία (έχει διττή όψη, καθώς αποκαλύπτει την αντίθεση ανάμεσα στο είναι και το φαίνεσθαι, στα λόγια και τα έργα, στο πρόσωπο και το προσωπείο)αναγνώριση των τρόπων αυτών σε λογοτεχνικά κείμενα όχι κατ’	➤ https://www.ted.com/talks/ilan_stavans_why_should_you_read_don_quixote/transcript?language=el Οι μαθητές/μαθήτριες μπορούν να ακούσουν την πιο πάνω διάλεξη στο TEDEd και να καταγράψουν υπό μορφή επιστολής προς τους συμμαθητές τους που δεν έχουν διαβάσει τον <i>Δον Κιχώτη</i> , τους δικούς τους λόγους για τους οποίους αξίζει τον κόπο να	

ΔΙΔΑΚΤΕΑ ΥΔΗ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΚΑ ΚΕΙΜΕΝΑ	ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΠΙΤΥΧΙΑΣ Προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα Οι μαθητές/μαθήτριες να είναι σε θέση:	ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΠΑΡΚΕΙΑΣ Διδακτέα:	ΕΙΣΗΓΗΣΕΙΣ – ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ	ΠΕΡΙΟΔΟΙ ΔΙΔ/ΛΙΑΣ
Μ. ντε Θερβάντες, <i>Ο Δον Κιχώτης</i> (συνέχεια)		<p>ανάγκη «χιουμοριστικά»</p> <ul style="list-style-type: none">• αντιπαραβολή με άλλες εξωλογοτεχνικές μορφές έκφρασης του κωμικού (εικαστικές τέχνες, θέατρο, μουσική, γκράφιτι)	<p>διαβάσει κάποιος το συγκεκριμένο βιβλίο.</p> <ul style="list-style-type: none">➤ Σε μικρές εργασίες τύπου project, οι μαθητές/μαθήτριες να ερευνήσουν και να καταγράψουν την επίδραση του βιβλίου <i>Δον Κιχώτης</i> σε άλλες μορφές Τέχνης (π.χ. χορός/μπαλέτο, κινηματογράφος, ζωγραφική κ.ά.)➤ Να διερευνηθεί πώς οι αφηγηματικοί τρόποι υπηρετούν τη σατιρική διάσταση του αφηγήματος.	
	<ul style="list-style-type: none">• Να επισημαίνουν τους τρόπους με τους οποίους εκφράζεται το χιούμορ στη λογοτεχνία και να αντιλαμβάνονται πώς το στοιχείο του «κωμικού» υπονομεύει ή/και ανατρέπει τη συμβατική όψη των πραγμάτων.	<ul style="list-style-type: none">• τρόποι έκφρασης του χιούμορ στη λογοτεχνία (λογοπαίγνια, διφορούμενα μηνύματα, παρηχήσεις, επαναλήψεις, άλλα γλωσσικά παιχνίδια) και η λειτουργία τους		
	<ul style="list-style-type: none">• Να αναγνωρίζουν τους αφηγηματικούς τρόπους σε ένα αφηγηματικό κείμενο.	<ul style="list-style-type: none">• πώς το «λέει»: αφήγηση, μονόλογος, διάλογος, περιγραφή, σχόλιο, ελεύθερος πλάγιος λόγος, εσωτερικός μονόλογος		

ΔΙΔΑΚΤΕΑ ΥΔΗ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΚΑ ΚΕΙΜΕΝΑ	ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΠΙΤΥΧΙΑΣ Προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα Οι μαθητές/μαθήτριες να είναι σε θέση:	ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΠΑΡΚΕΙΑΣ Διδακτέα:	ΕΙΣΗΓΗΣΕΙΣ – ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ	ΠΕΡΙΟΔΟΙ ΔΙΔ/ΛΙΑΣ
✚ Ο ευρωπαϊκός ρομαντισμός				(συνολικά: 8)
Αλφόνς ντε Λαμαρτίν, «Η λίμνη» (ΝΕΛ Β΄, σσ. 86-89)	<ul style="list-style-type: none"> • Να κατανοούν τα κυριότερα χαρακτηριστικά της ποίησης και της πεζογραφίας του ρομαντισμού. 	<ul style="list-style-type: none"> • Κυριότερα χαρακτηριστικά της ποίησης και της πεζογραφίας του ρομαντισμού: • πηγή έμπνευσης η φαντασία (έκφραση του εσώτερου κόσμου του ανθρώπου, έμφαση στο παράδοξο, το μυστηριώδες, το υπερφυσικό, το όνειρο) • μελαγχολική και απαισιόδοξη διάθεση • κατάργηση των παραδοσιακών λογοτεχνικών κανόνων (π.χ. εντοπίζεται ποιητικός ρυθμός στην πεζογραφία και πεζολογικός ρυθμός στην ποίηση) • έμφαση στην ιδιαιτερότητα της προσωπικότητας, ατομικής και συλλογικής • έντονος ατομικισμός και εγωκεντρισμός (επιμονή στο «εγώ» του αφηγητή ή του ήρωα) • θέματα: προσωπική εμπειρία της φύσης, ο θεός, η περιπέτεια, ο ηρωισμός, οι αγώνες για την ελευθερία • χρήση υποβλητικών σκηνικών: νυχτερινά φεγγαρόλουστα τοπία, 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Στο πλαίσιο της διδασκαλίας του ευρωπαϊκού ρομαντισμού, να δοθούν ως παραδείγματα από τη νεοελληνική λογοτεχνία του 19^{ου} αι. τα ακόλουθα κείμενα: <ul style="list-style-type: none"> ✎ Αλέξανδρου Σούτσου, «Επιστολή προς τον βασιλέα της Ελλάδος Όθωνα» (απόσπασμα) (ΚΝΕΛ Α΄, 288-291) ✎ Ιάκωβου Πιτσιπίου, <i>Ο πίθηκος Ξουθ ή Τα ήθη του αιώνας</i> (απόσπασμα) (ΚΝΕΛ Α΄, σσ. 311-315) ή και ✎ Επαμεινώνδα Φραγκούδη, <i>Ο Θέρσανδρος</i> (απόσπασμα) (ΚΚΛ Α΄, σσ. 134-137) ➤ Δημιουργική εικαστική ή λογοτεχνική απεικόνιση της Φύσης όπως αυτή περιγράφεται στις στροφές του ποιήματος. Η συγκεκριμένη δραστηριότητα μπορεί να γίνει με την τεχνική του κολάζ (ο κάθε μαθητής/μαθήτρια να αναλάβει ένα κομμάτι της σύνθεσης, η οποία θα αναρτηθεί στην 	3

ΔΙΔΑΚΤΕΑ ΥΔΗ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΚΑ ΚΕΙΜΕΝΑ	ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΠΙΤΥΧΙΑΣ Προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα Οι μαθητές/μαθήτριες να είναι σε θέση:	ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΠΑΡΚΕΙΑΣ Διδακτέα:	ΕΙΣΗΓΗΣΕΙΣ – ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ	ΠΕΡΙΟΔΟΙ ΔΙΔ/ΛΙΑΣ
Αλφ. ντε Λαμαρτίν, «Η λίμνη» (συνέχεια)		<p>ερείπια, τάφοι κ.ά.</p> <ul style="list-style-type: none">• η ιδιαιτερότητα του ελληνικού ρομαντισμού: επιτηδευμένη μελαγχολία και θλίψη, στροφή στο ένδοξο παρελθόν, χρήση καθαρεύουσας.	<p>πινακίδα της τάξης) Στο πλαίσιο της διακαλλιτεχνικής προσέγγισης της λογοτεχνίας, η ολομέλεια μπορεί να γράψει κριτικό υπόμνημα για τον πίνακα ζωγραφικής <i>Ο Οδοιπόρος πάνω στη θάλασσα της ομίχλης</i> του Κάσπαρ Ντάβιντ Φρίντριχ (ρομαντικός Γερμανός ζωγράφος) αναλύοντας τη <i>συνομιλία</i> των δύο έργων και των ιδεών που αυτά εκφράζουν.</p>	
	<ul style="list-style-type: none">• Να κατανοούν τις σημασίες του ποιητικού λεξιλογίου και να αντιλαμβάνονται τον συγκινησιακό χαρακτήρα της ποίησης.	<ul style="list-style-type: none">• η μεταφορική σημασία των λέξεων στα ποιήματα και η λειτουργία των λέξεων ως συμβόλων• το ποιητικό σύμβολο ως εμπλουτισμένο γλωσσικό σημείο με μεταφορικές σημασίες/συνδηλώσεις• η συγκινησιακή αλληλουχία των λέξεων από την οποία προκύπτει το «νόημα» ενός ποιήματος, η ποίηση ως έκφραση συναισθήματος και συγκίνησης		

ΔΙΔΑΚΤΕΑ ΥΔΗ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΚΑ ΚΕΙΜΕΝΑ	ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΠΙΤΥΧΙΑΣ Προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα Οι μαθητές/μαθήτριες να είναι σε θέση:	ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΠΑΡΚΕΙΑΣ Διδακτέα:	ΕΙΣΗΓΗΣΕΙΣ – ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ	ΠΕΡΙΟΔΟΙ ΔΙΔ/ΛΙΑΣ
<p>β) <i>Πεζογραφία</i></p> <ul style="list-style-type: none">Χάινριχ φον Κλάιστ, «Η ζητιάνα του Λοκάρνο» (ΝΕΑ Β', σσ. 183-186)	<ul style="list-style-type: none">Να αναγνωρίζουν βασικά είδη της έντεχνης πεζογραφίας (διήγημα, νουβέλα, μυθιστόρημα), καθώς και άλλα είδη αφηγήσεων.	<ul style="list-style-type: none">είδη πεζογραφικών κειμένων με βάση την έκταση, την πλοκή, το θέμα, την εποχή που γράφτηκαν, τα ρεύματα από τα οποία επηρεάστηκαν (ρομαντικό, ρεαλιστικό, νατουραλιστικό, ηθογραφικό, κοινωνικό, ιστορικό, «επιστημονικής φαντασίας», «εφηβικό, «αστυνομικό» διήγημα)άλλα είδη αφηγήσεων: είδηση, χρονικά, μαρτυρίες, ημερολόγια, βιογραφικά είδη, με βάση τα εσωτερικά γνωρίσματα και την εποχή στην οποία γράφτηκαν.	<p>➤ Για την ένταξη του διηγήματος στο είδος των «φανταστικών ιστοριών», να αξιοποιηθεί η εισαγωγή και τα κριτικά κείμενα στην Πύλη για την Ελληνική Γλώσσα: http://www.greek-language.gr/greekLang/literature/education/european/prose/kleist/index.html</p>	2
	<ul style="list-style-type: none">Να κατανοούν τα κυριότερα χαρακτηριστικά της ποίησης και της πεζογραφίας του ρομαντισμού	<ul style="list-style-type: none">Κυριότερα χαρακτηριστικά της ποίησης και της πεζογραφίας του ρομαντισμού:πηγή έμπνευσης η φαντασία (έκφραση του εσώτερου κόσμου του ανθρώπου, έμφαση στο παράδοξο, το μυστηριώδες, το υπερφυσικό, το όνειρο)μελαγχολική και απαισιόδοξη διάθεσηκατάργηση των παραδοσιακών λογοτεχνικών κανόνων (π.χ. εντοπίζεται ποιητικός ρυθμός στην πεζογραφία και πεζολογικός	<p>➤ Να δοθεί έμφαση στο υπερφυσικό στοιχείο και στα άλλα γνωρίσματα του παραμυθιού.</p> <p>➤ Ο Sartre στο δοκίμιό του “Aminadab ou du fantastique considéré comme un langage”, αναφέρεται στο έργο του Κάφκα εγκαινιάζοντας ένα νέο είδος φανταστικού: το <i>εξανθρωπισμένο φανταστικό</i> (fantastique humaine). Μέσα από τη συνανάγνωση του κειμένου «Η ζητιάνα του Λοκάρνο» με</p>	

ΔΙΔΑΚΤΕΑ ΥΔΗ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΚΑ ΚΕΙΜΕΝΑ	ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΠΙΤΥΧΙΑΣ Προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα Οι μαθητές/μαθήτριες να είναι σε θέση:	ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΠΑΡΚΕΙΑΣ Διδακτέα:	ΕΙΣΗΓΗΣΕΙΣ – ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ	ΠΕΡΙΟΔΟΙ ΔΙΔ/ΛΙΑΣ
Χάινριχ φον Κλάιστ, «Η ζητιάννα του Λοκάρνο» (συνέχεια)	<ul style="list-style-type: none">• Να κατανοούν τα κυριότερα χαρακτηριστικά της ποίησης και της πεζογραφίας του ρομαντισμού (συνέχεια)	<p>ρυθμός στην ποίηση)</p> <ul style="list-style-type: none">• έμφαση στην ιδιαιτερότητα της προσωπικότητας, ατομικής και συλλογικής• έντονος ατομικισμός και εγωκεντρισμός (επιμονή στο «εγώ» του αφηγητή ή του ήρωα)• θέματα: προσωπική εμπειρία της φύσης, ο θεός, η περιπέτεια, ο ηρωισμός, οι αγώνες για την ελευθερία• χρήση υποβλητικών σκηνικών: νυχτερινά φεγγαρόλουστα τοπία, ερείπια, τάφοι κ.ά.• η ιδιαιτερότητα του ελληνικού ρομαντισμού: επιτηδευμένη μελαγχολία και θλίψη, στροφή στο ένδοξο παρελθόν, χρήση καθαρεύουσας.	<p>αποσπάσματα από τη <i>Δίκη</i> του Κάφκα, οι μαθητές/μαθήτριες να σημειώσουν την κατά τη γνώμη τους ειδοποιό διαφορά μεταξύ των δύο κειμενικών εφαρμογών του φανταστικού τρόπου, οι οποίες συνοψίζονται ως εξής: α) το παραδοσιακό φανταστικό (παρουσία φαντασμάτων, νεριδών, βρικόλακων και εξωπραγματικών στοιχείων, με διακριτά όρια μεταξύ του πραγματικού και του φανταστικού, β) το εξανθρωπισμένο φανταστικό, το οποίο εστιάζει στον άνθρωπο που βιώνει συνθήκες αντεστραμμένου κόσμου (monde a l'énvers) μέσα στον οποίο συμβαίνουν τα πλέον εξωπραγματικά πράγματα που ωστόσο παρουσιάζονται με απόλυτη οικειότητα (βλ. <i>Η μεταμόρφωση</i>, Φρ. Κάφκα)</p>	

ΔΙΔΑΚΤΕΑ ΥΔΗ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΚΑ ΚΕΙΜΕΝΑ	ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΠΙΤΥΧΙΑΣ Προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα Οι μαθητές/μαθήτριες να είναι σε θέση:	ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΠΑΡΚΕΙΑΣ Διδακτέα:	ΕΙΣΗΓΗΣΕΙΣ – ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ	ΠΕΡΙΟΔΟΙ ΔΙΔ/ΛΙΑΣ
Βίκτωρ Ουγκώ, <i>Η Παναγία των Παρισίων</i> (απόσπασμα) (ΑΝΘ.ΕΥΡ.Λ, σσ. 121-127)	<ul style="list-style-type: none">• Να αναγνωρίζουν τη δομή και την πλοκή του αφηγήματος.	<ul style="list-style-type: none">• παρουσίαση επεισοδίων ή σκηνών σε ένα αφηγηματικό κείμενο• η πλοκή δεν συμπίπτει πάντοτε με τη γραμμική εξέλιξη μιας ιστορίας (αναχρονίες, «παράλληλες» ιστορίες, εγκιβωτισμένες αφηγήσεις)	<ul style="list-style-type: none">➤ Να δοθεί έμφαση στη σκηνή της αναγνώρισης και να γίνουν διακειμενικοί συσχετισμοί με άλλα έργα της αρχαίας ελληνικής ή/και της παγκόσμιας λογοτεχνίας.➤ Αξιοποίηση ψηφιακών εργαλείων, όπως το Canva, το Pixton και το Storyboard That για τη δημιουργία καρτέ (κόμικ) βασισμένων στο κείμενο του Ουγκώ.	3
	<ul style="list-style-type: none">• Να αναγνωρίζουν<ul style="list-style-type: none">- τον τύπο του αφηγητή (=το πρόσωπο που αφηγείται την ιστορία)- τη συμμετοχή του ή μη στην ιστορία που αφηγείται και- το ρηματικό πρόσωπο στο οποίο γίνεται η αφήγηση και να κατανοούν τη λειτουργική σημασία των πιο πάνω στο λογοτεχνικό κείμενο.	<ul style="list-style-type: none">• εξωδιηγητικός (=αφηγείται την κύρια ιστορία), ενδοδιηγητικός (=αφηγείται μια εγκιβωτισμένη ιστορία μέσα στην κύρια ιστορία)• ετεροδιηγητικός (=δεν συμμετέχει στα όσα αφηγείται), ομοδιηγητικός (=συμμετέχει στην αφήγησή του), αυτοδιηγητικός (=είναι ο ίδιος πρωταγωνιστής της αφηγούμενης ιστορίας)• πρωτοπρόσωπη, δευτεροπρόσωπη, τριτοπρόσωπη αφήγηση		
	<ul style="list-style-type: none">• Να αναγνωρίζουν τους αφηγηματικούς τρόπους σε ένα αφηγηματικό κείμενο.	<ul style="list-style-type: none">• πώς το «λέει»: αφήγηση, μονόλογος, διάλογος, περιγραφή, σχόλιο, ελεύθερος πλάγιος λόγος, εσωτερικός μονόλογος.		

ΔΙΔΑΚΤΕΑ ΥΛΗ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΚΑ ΚΕΙΜΕΝΑ	ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΠΙΤΥΧΙΑΣ Προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα Οι μαθητές/μαθήτριες να είναι σε θέση:	ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΠΑΡΚΕΙΑΣ Διδακτέα:	ΕΙΣΗΓΗΣΕΙΣ – ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ	ΠΕΡΙΟΔΟΙ ΔΙΔ/ΛΙΑΣ
✚ Διονύσιος Σολωμός (συνολικά: 8)				
Διονύσιος Σολωμός, «Ο Κρητικός» (ΝΕ. ΛΟΓ. Γ', σσ. 15-29)	<ul style="list-style-type: none"> • Να αναγνωρίζουν στα ποιητικά κείμενα το ποιητικό υποκείμενο. • Να κατανοούν τα κυριότερα χαρακτηριστικά της ποίησης και της πεζογραφίας του ρομαντισμού. 	<ul style="list-style-type: none"> • η «φωνή που μιλάει» (=ποιος είμαι ή τι είμαι εγώ που σας μιλώ) στα ποιητικά κείμενα <ul style="list-style-type: none"> α. το ποιητικό υποκείμενο μιλάει με το «εγώ» ή με το «εσύ» (λ.χ. η μελαγχολική ποίηση των νεορομαντικών και νεοσυμβολιστών ποιητών του μεσοπολέμου) β. το ποιητικό υποκείμενο μιλάει με το «εμείς» ή με το «εσείς» (λ.χ. η μετάβαση από το «εγώ» στο συλλογικό «εμείς») γ. το ποιητικό υποκείμενο υποβάλλει την παρουσία μιας περσόνας, μιας επινοημένης μορφής που απομένει να ανιχνευθεί • Κυριότερα χαρακτηριστικά της ποίησης και της πεζογραφίας του ρομαντισμού: • πηγή έμπνευσης η φαντασία (έκφραση του εσώτερου κόσμου του ανθρώπου, έμφαση στο παράδοξο, το μυστηριώδες, το υπερφυσικό, το όνειρο) • μελαγχολική και απαισιόδοξη διάθεση • κατάργηση των παραδοσιακών 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Να διδαχθεί συστηματικά το κορυφαίο ποίημα της ποιητικής ωριμότητας του Σολωμού «Ο Κρητικός», με αντίστοιχες διακειμενικές προτάσεις και συναναγνώσεις. ➤ Ενεργητική ακρόαση του ποιήματος από την Λυδία Κονιόρδου στο: https://www.youtube.com/watch?v=wxwuCnQRX7M ➤ Σε μικρές εργασίες τύπου project να μελετήσουν την επίδραση που δέχτηκε ο Σολωμός από τους Γερμανούς ιδεαλιστές φιλοσόφους (π.χ. Schiller, Hegel) ➤ Οι μαθητές/μαθήτριες να διαβάσουν τη μελέτη του Δημήτρη Αγγελάτου με τίτλο «Αναπαριστώντας το υψηλό: η (αφήγηση στη) ζωγραφική και η ζωγραφική στην) ποίηση (Th. Géricault και Διον. Σολωμός)» και να αντιληφθούν τους τρόπους με τους οποίους δομείται η κοινή αισθητική και 	8

ΔΙΔΑΚΤΕΑ ΥΔΗ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΚΑ ΚΕΙΜΕΝΑ	ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΠΙΤΥΧΙΑΣ Προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα Οι μαθητές/μαθήτριες να είναι σε θέση:	ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΠΑΡΚΕΙΑΣ Διδακτέα:	ΕΙΣΗΓΗΣΕΙΣ – ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ	ΠΕΡΙΟΔΟΙ ΔΙΔ/ΛΙΑΣ
Δ. Σολωμός, «Ο Κρητικός» (συνέχεια)	<ul style="list-style-type: none">• Να κατανοούν τα κυριότερα χαρακτηριστικά της ποίησης και της πεζογραφίας του ρομαντισμού. (συνέχεια)	<p>λογοτεχνικών κανόνων (π.χ. εντοπίζεται ποιητικός ρυθμός στην πεζογραφία και πεζολογικός ρυθμός στην ποίηση)</p> <ul style="list-style-type: none">• έμφαση στην ιδιαιτερότητα της προσωπικότητας, ατομικής και συλλογικής• έντονος ατομικισμός και εγωκεντρισμός (επιμονή στο «εγώ» του αφηγητή ή του ήρωα)• θέματα: προσωπική εμπειρία της φύσης, ο θεός, η περιπέτεια, ο ηρωισμός, οι αγώνες για την ελευθερία• χρήση υποβλητικών σκηνικών: νυχτερινά φεγγαρόλουστα τοπία, ερείπια, τάφοι κ.ά.• η ιδιαιτερότητα του ελληνικού ρομαντισμού: επιτηδευμένη μελαγχολία και θλίψη, στροφή στο ένδοξο παρελθόν, χρήση καθαρεύουσας.	<p>καλλιτεχνική συνάφεια των δύο έργων. https://eclass.uoa.gr/modules/document/file.php/PHIL509/%CE%A3%CE%BF%CE%BB%CF%89%CE%BC%CF%8C%CF%82-Gericault.doc</p> <p>➤ Να αξιοποιηθούν, στο πλαίσιο των εναλλακτικών μορφών αξιολόγησης, πολυμεσικά εργαλεία ώστε να δημιουργηθούν <i>ψηφιακές αφηγήσεις</i>⁷ (<i>digital storytelling</i>) και να παρουσιαστούν στην ολομέλεια. Να συζητηθεί ποια από τις δύο περιγραφές, η οπτικοακουστική ή η λεκτική προκαλεί μεγαλύτερη συγκίνηση και γιατί.</p>	

⁷ Ζ. Γκουτσιουκώστα, «Ψηφιακή Αφήγηση: Ένα Πολλά Υποσχόμενο Διδακτικό Εργαλείο για τη Γόνιμη Ενσωμάτωση των Τ.Π.Ε. στη Διδακτική της Λογοτεχνίας» στο: 4^ο Πανελλήνιο συνέδριο «Ένταξη και Χρήση των ΤΠΕ στην εκπαιδευτική διαδικασία Ψηφιακή αφήγηση, Θεσσαλονίκη, 2015, σ. 3: [...] «Η πιο κοινή μορφή ψηφιακών ιστοριών περιλαμβάνει αφήγηση με εγγραφή φωνής (voice-over) επενδυμένη με εικόνες, video, μουσική, ηχητικά εφέ και τίτλους, χωρίς να λείπουν και ψηφιακές ιστορίες με βιντεοσκοπημένη δραματοποίηση, animation και άλλες σύγχρονες τεχνικές». Περισσότερα για την ψηφιακή αφήγηση στη διδακτική της Λογοτεχνίας, βλ. <https://eproceedings.epublishing.ekt.gr/index.php/cetpe/article/view/4232/4159>

ΔΙΔΑΚΤΕΑ ΥΔΗ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΚΑ ΚΕΙΜΕΝΑ	ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΠΙΤΥΧΙΑΣ Προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα Οι μαθητές/μαθήτριες να είναι σε θέση:	ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΠΑΡΚΕΙΑΣ Διδακτέα:	ΕΙΣΗΓΗΣΕΙΣ – ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ	ΠΕΡΙΟΔΟΙ ΔΙΔ/ΛΙΑΣ
Δ. Σολωμός, «Ο Κρητικός» (συνέχεια)	<ul style="list-style-type: none">• Να κατανοούν τις σημασίες του ποιητικού λεξιλογίου και να αντιλαμβάνονται τον συγκινησιακό χαρακτήρα της ποίησης.	<ul style="list-style-type: none">• η μεταφορική σημασία των λέξεων στα ποιήματα και η λειτουργία των λέξεων ως συμβόλων• το ποιητικό σύμβολο ως εμπλουτισμένο γλωσσικό σημείο με μεταφορικές σημασίες / συνδηλώσεις• η συγκινησιακή αλληλουχία των λέξεων από την οποία προκύπτει το «νόημα» ενός ποιήματος, η ποίηση ως έκφραση συναισθήματος και συγκίνησης		
	<ul style="list-style-type: none">• Να αναγνωρίζουν τα βασικά σχήματα λόγου της ποιητικής γλώσσας και να αντιλαμβάνονται τη λειτουργία τους.	<ul style="list-style-type: none">• σημασιολογικά σχήματα λόγου: (μεταφορά, μετωνυμία, συνεκδοχή, παρομοίωση, ειρωνεία, αλληγορία, προσωποποίηση, υπερβολή) και• συντακτικά σχήματα λόγου: (ανακόλουθο, υπερβατό, χιαστό, κύκλος πρωθύστερο, παρήχηση, ομοιοτέλευτο, ομοιοκάταρκτο, επίταξη επιθέτου, επανάληψη, παραλληλία)		
	<ul style="list-style-type: none">• Να κατανοούν τα κύρια στοιχεία του αφηγηματικού λόγου.	<ul style="list-style-type: none">• παρουσίαση επεισοδίων ή σκηνών σε ένα αφηγηματικό κείμενο• η πλοκή δεν συμπίπτει πάντοτε με τη γραμμική εξέλιξη μιας ιστορίας (αναχρονίες, «παράλληλες» ιστορίες, εγκιβωτισμένες αφηγήσεις)		

ΔΙΔΑΚΤΕΑ ΥΨΗ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΚΑ ΚΕΙΜΕΝΑ	ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΠΙΤΥΧΙΑΣ Προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα Οι μαθητές/μαθήτριες να είναι σε θέση:	ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΠΑΡΚΕΙΑΣ Διδακτέα:	ΕΙΣΗΓΗΣΕΙΣ – ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ	ΠΕΡΙΟΔΟΙ ΔΙΔ/ΛΙΑΣ
Δ. Σολωμός, «Ο Κρητικός» (συνέχεια)	<ul style="list-style-type: none">Να μελετούν και να ερμηνεύουν τα λογοτεχνικά κείμενα σε διακειμενική και διαθεματική προοπτική και να αντιλαμβάνονται τη λογοτεχνία στη συνάφειά της με άλλες μορφές έκφρασης ως αισθητικό και πολιτισμικό φαινόμενο.	<ul style="list-style-type: none">η «συνομιλία» των λογοτεχνικών κειμένων όχι μόνο μεταξύ τους (διακειμενικότητα), αλλά και με άλλες μορφές τέχνης (διαθεματικότητα)γνώσεις από άλλα γνωστικά αντικείμενα (π.χ. την Ιστορία) για το «ξεκλείδωμα» των κειμένων		
✚ Ο ρεαλισμός και ο νατουραλισμός στην πεζογραφία και στο θέατρο				(συνολικά: 17)
α) Πεζογραφία Φιοντόρ Ντοστογιέφσκι, <i>Έγκλημα και τιμωρία</i> (απόσπασμα) (ΑΝΘ.ΕΥΡ.Λ., σσ. 384-391)	<ul style="list-style-type: none">Να αναγνωρίζουν βασικά είδη της έντεχνης πεζογραφίας (διήγημα, νουβέλα, μυθιστόρημα), καθώς και άλλα είδη αφηγήσεων.	<ul style="list-style-type: none">είδη πεζογραφικών κειμένων με βάση την έκταση, την πλοκή, το θέμα, την εποχή που γράφτηκαν, τα ρεύματα από τα οποία επηρεάστηκαν (ρομαντικό, ρεαλιστικό, νατουραλιστικό, ηθογραφικό, κοινωνικό, ιστορικό, «επιστημονικής φαντασίας», «εφηβικό, «αστυνομικό» διήγημα)άλλα είδη αφηγήσεων: είδηση, χρονικά, μαρτυρίες, ημερολόγια, βιογραφικά είδη, με βάση τα εσωτερικά γνωρίσματα και την εποχή στην οποία γράφτηκαν	<ul style="list-style-type: none">➤ Να γίνει αναφορά στους μεγάλους πεζογράφους του 19^{ου} αιώνα.➤ Να διαβαστούν και άλλα αποσπάσματα από το μυθιστόρημα <i>Έγκλημα και τιμωρία</i>. Να συνδεθεί το μυθιστόρημα αυτό με το κορυφαίο έργο του Παπαδιαμάντη <i>Η φόνισσα</i>.➤ Να γίνει αναφορά στο έργο <i>Αδελφοί Καραμάζοφ</i> και στο κεφάλαιο «Ο Μεγάλος Ιεροεξεταστής», στο πλαίσιο	5

ΔΙΔΑΚΤΕΑ ΥΔΗ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΚΑ ΚΕΙΜΕΝΑ	ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΠΙΤΥΧΙΑΣ Προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα Οι μαθητές/μαθήτριες να είναι σε θέση:	ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΠΑΡΚΕΙΑΣ Διδακτέα:	ΕΙΣΗΓΗΣΕΙΣ – ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ	ΠΕΡΙΟΔΟΙ ΔΙΔ/ΛΙΑΣ
Φ. Ντοστογιέφσκι, <i>Έγκλημα και τιμωρία</i> (συνέχεια)	<ul style="list-style-type: none"> • Να αναγνωρίζουν τους αφηγηματικούς τρόπους σε ένα αφηγηματικό κείμενο. 	<ul style="list-style-type: none"> • πώς το «λέει»: αφήγηση, μονόλογος, διάλογος, περιγραφή, σχόλιο, ελεύθερος πλάγιος λόγος, εσωτερικός μονόλογος 	<p>των διακειμενικών προσεγγίσεων ή των μικρών ερευνών.</p> <p>➤ Να προσφερθεί από τη νεοελληνική πεζογραφία το αφήγημα του Κωνσταντίνου Θεοτόκη, <i>Κατάδικος</i> (απόσπασμα) (ΚΝΕΛ Β', 151-157) και να αναζητηθούν οι διακειμενικές σχέσεις με τον Ντοστογιέφσκι. Βλ. ενδεικτικά:</p> <p>🔗 http://users.uoa.gr/~nektar/arts/prose/fyodor_dostoevsky_the_great_inquisitor.htm (για το κείμενο)</p> <p>🔗 http://www.avgi.gr/article/5615414/o-megalos-ieroexetastis-tou-ntostogiefski-kai-to-fantasma-tis-eleutherias (όπου και βιβλιογραφία).</p> <p>➤ Να διερευνηθεί η εξέλιξη του ρεαλισμού, ως λογοτεχνική τάση που εκφράζεται, κυρίως, με το μυθιστόρημα αλλά και με το διήγημα.</p>	
	<ul style="list-style-type: none"> • Να κατανοούν τη λειτουργία του χρόνου στην αφήγηση. 	<ul style="list-style-type: none"> • παρουσίαση και αναγνώριση στα κείμενα της διαφοράς ανάμεσα στον «χρόνο της ιστορίας» και στον «χρόνο της αφήγησης» • παρουσίαση των αφηγηματικών τεχνικών που συνδέονται με τον χρόνο, είτε «της δράσης» (επιτάχυνση, επιβράδυνση, επαναληπτικότητα) είτε «της τάξης της αφήγησης»: αναχρονίες (=αναλήψεις-flashback, προλήψεις-flashforward, «πάγωμα» του χρόνου) • η σημασία των αναχρονιών σε ένα αφήγημα και του γεγονότος ότι ο αφηγηματικός «χρόνος» δεν είναι πάντοτε γραμμικός 		
	<ul style="list-style-type: none"> • Να εντοπίζουν στα λογοτεχνικά κείμενα και να κατανοούν τους τρόπους με τους οποίους διαμορφώνονται οι σχέσεις των ανθρώπων. 	<ul style="list-style-type: none"> • ανθρωπίνι χαρακτήρες μέσα από λογοτεχνικά κείμενα σε διαφορετικές εποχές και κοινωνικά περιβάλλοντα • θετικές και αρνητικές στάσεις που διέπουν τις ανθρώπινες σχέσεις: αγάπη, έρωτας, αλληλεγγύη, σεβασμός, επιβολή, βία, διακρίσεις, 		

ΔΙΔΑΚΤΕΑ ΥΔΗ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΚΑ ΚΕΙΜΕΝΑ	ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΠΙΤΥΧΙΑΣ Προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα Οι μαθητές/μαθήτριες να είναι σε θέση:	ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΠΑΡΚΕΙΑΣ Διδακτέα:	ΕΙΣΗΓΗΣΕΙΣ – ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ	ΠΕΡΙΟΔΟΙ ΔΙΔ/ΛΙΑΣ
<p>Μπιέρνστερ Μπιέρνσον, «Ο πατέρας» (Ν.Ε.Λ. Β΄, σσ. 198-200)</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Να κατανοούν και να αναγνωρίζουν τα χαρακτηριστικά του ρεαλισμού στην πεζογραφία και το θέατρο. • Να αναγνωρίζουν: <ul style="list-style-type: none"> • τον τύπο του αφηγητή (=το πρόσωπο που αφηγείται την ιστορία) • τη συμμετοχή του ή μη στην ιστορία που αφηγείται και • το ρηματικό πρόσωπο στο οποίο γίνεται η αφήγηση και να κατανοούν τη λειτουργική σημασία των πιο πάνω στο λογοτεχνικό κείμενο. 	<p>αλλοτρίωση, μοναξιά, περιθωριοποίηση.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Χαρακτηριστικά του ρεαλισμού στην πεζογραφία και στο θέατρο: • πιστή απόδοση της πραγματικότητας, επιδίωξη της αντικειμενικότητας, αληθοφάνεια, πειστικότητα • αντικειμενική αφήγηση: ελαχιστοποίηση της παρουσίας του συγγραφέα, αίσθηση «θεατρικής» αμεσότητας • ακρίβεια της παρατήρησης και ζωντάνια της λεπτομέρειας • περιγραφή οικείων θεμάτων, γεγονότων από την καθημερινότητα και τη ζωή απλών ανθρώπων • εξωδιηγητικός (=αφηγείται την κύρια ιστορία), ενδοδιηγητικός (=αφηγείται μια εγκιβωτισμένη ιστορία μέσα στην κύρια ιστορία) • ετεροδιηγητικός (=δεν συμμετέχει στα όσα αφηγείται), ομοδιηγητικός (=συμμετέχει στην αφήγησή του), αυτοδιηγητικός (=είναι ο ίδιος πρωταγωνιστής της αφηγούμενης ιστορίας) • πρωτοπρόσωπη, δευτεροπρόσωπη, 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Να αντληθούν στοιχεία από το κείμενο, ώστε να γίνει σύντομη δραματοποίηση από τους/τις μαθητές/μαθήτριες ➤ Σύνταξη επιστολής προς τον πατέρα ή προς μελλοντικούς αναγνώστες με αφορμή από τη θεματική του ποιήματος. ➤ Να αναπαρασταθεί το Ηθικό Σχήμα, όπως αυτό εντοπίζεται μέσα στο κείμενο, με δημιουργικό τρόπο και να γίνουν μικρές παρουσιάσεις στην ολομέλεια ➤ Να γίνει παράλληλη ανάγνωση των κειμένων: Θ.Σ. Έλιοτ, <i>Φονικό στην εκκλησιά</i>, Φραντς Κάφκα, «Γράμμα στον πατέρα», Φρήντριχ Σίλλερ, «Το δαχτυλίδι του Πολυκράτη» 	2

ΔΙΔΑΚΤΕΑ ΥΔΗ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΚΑ ΚΕΙΜΕΝΑ	ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΠΙΤΥΧΙΑΣ Προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα Οι μαθητές/μαθήτριες να είναι σε θέση:	ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΠΑΡΚΕΙΑΣ Διδακτέα:	ΕΙΣΗΓΗΣΕΙΣ – ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ	ΠΕΡΙΟΔΟΙ ΔΙΔ/ΛΙΑΣ
Μπ. Μπγιέρνσον, «Ο πατέρας» (συνέχεια)		τριτοπρόσωπη αφήγηση		
	<ul style="list-style-type: none">• Να αναγνωρίζουν το περιεχόμενο της αφήγησης που καθορίζει και τον τύπο της αφήγησης	<ul style="list-style-type: none">• τι «λέει»: αφήγηση γεγονότων ή αφήγηση σκέψεων-συναισθημάτων		
	<ul style="list-style-type: none">• Να ξεχωρίζουν τις βασικές λειτουργίες σε ένα αφηγηματικό κείμενο:<ul style="list-style-type: none">- ποιος «βλέπει»- ποιος «μιλάει»• και να είναι σε θέση να διακρίνουν τους κύριους τρόπους εστίασης και απόδοσης του λόγου των προσώπων.	<ul style="list-style-type: none">• εστίαση (ποιος «βλέπει»: ο αφηγητής ή τα πρόσωπα) και συναφείς τρόποι εστίασης: «μηδενική» εστίαση (παντογνώστης αφηγητής, ο αφηγητής γνωρίζει περισσότερα από τους ήρωες), «εσωτερική» εστίαση (ο αφηγητής είναι πρόσωπο ή πρόσωπα του κειμένου με περιορισμένη γνώση), εξωτερική εστίαση (ο αφηγητής λέει/γνωρίζει λιγότερα απ' όσα ξέρουν οι ήρωες, λ.χ. στο αστυνομικό μυθιστόρημα)• φωνή (ποιος «μιλάει»: ο αφηγητής ή τα πρόσωπα) και τρόποι απόδοσης του λόγου: ευθύς λόγος, πλάγιος λόγος, ελεύθερος πλάγιος λόγος (ο λόγος του προσώπου ακούγεται μέσω του αφηγητή)		

ΔΙΔΑΚΤΕΑ ΥΨΗ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΚΑ ΚΕΙΜΕΝΑ	ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΠΙΤΥΧΙΑΣ Προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα Οι μαθητές/μαθήτριες να είναι σε θέση:	ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΠΑΡΚΕΙΑΣ Διδακτέα:	ΕΙΣΗΓΗΣΕΙΣ – ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ	ΠΕΡΙΟΔΟΙ ΔΙΔ/ΛΙΑΣ
Γκυ Ντε Μωπασσάν, «Η διαθήκη» (ΝΕΛ Β', σσ. 202-208)	<ul style="list-style-type: none">• Να κατανοούν και να αναγνωρίζουν τα χαρακτηριστικά του ρεαλισμού στην πεζογραφία και το θέατρο.	<ul style="list-style-type: none">• Χαρακτηριστικά του ρεαλισμού στην πεζογραφία και στο θέατρο:• πιστή απόδοση της πραγματικότητας, επιδίωξη της αντικειμενικότητας, αληθοφάνεια, πειστικότητα• αντικειμενική αφήγηση: ελαχιστοποίηση της παρουσίας του συγγραφέα, αίσθηση «θεατρικής» αμεσότητας• ακρίβεια της παρατήρησης και ζωντάνια της λεπτομέρειας• περιγραφή οικείων θεμάτων, γεγονότων από την καθημερινότητα και τη ζωή απλών ανθρώπων	➤ Να επινοήσουν έναν χαρακτήρα που με τη δράση του θα αλλάζει την πλοκή του έργου.	3
	<ul style="list-style-type: none">• Να αναγνωρίζουν:<ul style="list-style-type: none">– τον τύπο του αφηγητή (=το πρόσωπο που αφηγείται την ιστορία)– τη συμμετοχή του ή μη στην ιστορία που αφηγείται και– το ρηματικό πρόσωπο στο οποίο γίνεται η αφήγηση και να κατανοούν τη λειτουργική σημασία των πιο πάνω στο λογοτεχνικό κείμενο.	<ul style="list-style-type: none">• εξωδιηγητικός (=αφηγείται την κύρια ιστορία), ενδοδιηγητικός (=αφηγείται μια εγκιβωτισμένη ιστορία μέσα στην κύρια ιστορία)• ετεροδιηγητικός (=δεν συμμετέχει στα όσα αφηγείται), ομοδιηγητικός (=συμμετέχει στην αφήγησή του), αυτοδιηγητικός (=είναι ο ίδιος πρωταγωνιστής της αφηγούμενης ιστορίας)• πρωτοπρόσωπη, δευτεροπρόσωπη, τριτοπρόσωπη αφήγηση		
	<ul style="list-style-type: none">• Να αναγνωρίζουν το	<ul style="list-style-type: none">• τι «λέει»: αφήγηση γεγονότων ή		

ΔΙΔΑΚΤΕΑ ΥΔΗ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΚΑ ΚΕΙΜΕΝΑ	ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΠΙΤΥΧΙΑΣ Προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα Οι μαθητές/μαθήτριες να είναι σε θέση:	ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΠΑΡΚΕΙΑΣ Διδακτέα:	ΕΙΣΗΓΗΣΕΙΣ – ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ	ΠΕΡΙΟΔΟΙ ΔΙΔ/ΛΙΑΣ
Γκυ Ντε Μωπασσάν, «Η διαθήκη» (συνέχεια)	<p>περιεχόμενο της αφήγησης που καθορίζει και τον τύπο της αφήγησης</p> <ul style="list-style-type: none">• Να ξεχωρίζουν τις βασικές λειτουργίες σε ένα αφηγηματικό κείμενο:<ul style="list-style-type: none">- ποιος «βλέπει»- ποιος «μιλάει»και να είναι σε θέση να διακρίνουν τους κύριους τρόπους εστίασης και απόδοσης του λόγου των προσώπων.	<p>αφήγηση σκέψεων-συναισθημάτων</p> <ul style="list-style-type: none">• εστίαση (ποιος «βλέπει»: ο αφηγητής ή τα πρόσωπα) και συναφείς τρόποι εστίασης: «μηδενική» εστίαση (παντογνώστης αφηγητής, ο αφηγητής γνωρίζει περισσότερα από τους ήρωες), «εσωτερική» εστίαση (ο αφηγητής είναι πρόσωπο ή πρόσωπα του κειμένου με περιορισμένη γνώση), εξωτερική εστίαση (ο αφηγητής λέει/γνωρίζει λιγότερα απ' όσα ξέρουν οι ήρωες, λ.χ. στο αστυνομικό μυθιστόρημα)• φωνή (ποιος «μιλάει»: ο αφηγητής ή τα πρόσωπα) και τρόποι απόδοσης του λόγου: ευθύς λόγος, πλάγιος λόγος, ελεύθερος πλάγιος λόγος (ο λόγος του προσώπου ακούγεται μέσω του αφηγητή)		

ΔΙΔΑΚΤΕΑ ΥΔΗ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΚΑ ΚΕΙΜΕΝΑ	ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΠΙΤΥΧΙΑΣ Προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα Οι μαθητές/μαθήτριες να είναι σε θέση:	ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΠΑΡΚΕΙΑΣ Διδακτέα:	ΕΙΣΗΓΗΣΕΙΣ – ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ	ΠΕΡΙΟΔΟΙ ΔΙΔ/ΛΙΑΣ
Μαξίμ Γκόρκι, «Ένα κοριτσάκι» (ΑΝΘ.ΕΥΡ.Λ, σσ. 405-406)	<ul style="list-style-type: none">• Να κατανοούν και να αναγνωρίζουν τα χαρακτηριστικά του ρεαλισμού στην πεζογραφία και το θέατρο.	<ul style="list-style-type: none">• Χαρακτηριστικά του ρεαλισμού στην πεζογραφία και στο θέατρο:• πιστή απόδοση της πραγματικότητας, επιδίωξη της αντικειμενικότητας, αληθοφάνεια, πειστικότητα• αντικειμενική αφήγηση: ελαχιστοποίηση της παρουσίας του συγγραφέα, αίσθηση «θεατρικής» αμεσότητας• ακρίβεια της παρατήρησης και ζωντάνια της λεπτομέρειας• περιγραφή οικείων θεμάτων, γεγονότων από την καθημερινότητα και τη ζωή απλών ανθρώπων	<ul style="list-style-type: none">➤ Να αναζητηθεί από τους/τις μαθητές/μαθήτριες η κατάλληλη μουσική υπόκρουση κατά την ανάγνωση του διηγήματος.➤ Να γίνει υπό μορφή διαλόγου στην ολομέλεια, συζήτηση γύρω από τη διαχρονική εξέλιξη της παιδικής εκμετάλλευσης και να παρουσιαστούν σύγχρονα παραδείγματα.	2
	<ul style="list-style-type: none">• Να αναγνωρίζουν το περιεχόμενο της αφήγησης που καθορίζει και τον τύπο της αφήγησης.	<ul style="list-style-type: none">• τι «λέει»: αφήγηση γεγονότων ή αφήγηση σκέψεων-συναισθημάτων		
	<ul style="list-style-type: none">• Να ξεχωρίζουν τις βασικές λειτουργίες σε ένα αφηγηματικό κείμενο:<ul style="list-style-type: none">- ποιος «βλέπει»- ποιος «μιλάει»και να είναι σε θέση να διακρίνουν τους κύριους τρόπους εστίασης και απόδοσης του λόγου των προσώπων.	<ul style="list-style-type: none">• εστίαση (ποιος «βλέπει»: ο αφηγητής ή τα πρόσωπα) και συναφείς τρόποι εστίασης: «μηδενική» εστίαση (παντογνώστης αφηγητής, ο αφηγητής γνωρίζει περισσότερα από τους ήρωες), «εσωτερική» εστίαση (ο αφηγητής είναι πρόσωπο ή πρόσωπα του κειμένου με περιορισμένη γνώση), εξωτερική εστίαση (ο		

ΔΙΔΑΚΤΕΑ ΥΔΗ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΚΑ ΚΕΙΜΕΝΑ	ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΠΙΤΥΧΙΑΣ Προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα Οι μαθητές/μαθήτριες να είναι σε θέση:	ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΠΑΡΚΕΙΑΣ Διδακτέα:	ΕΙΣΗΓΗΣΕΙΣ – ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ	ΠΕΡΙΟΔΟΙ ΔΙΔ/ΛΙΑΣ
Μ. Γκόρκι, «Ένα κοριτσάκι» (συνέχεια)		αφηγητής λέει/γνωρίζει λιγότερα απ' όσα ξέρουν οι ήρωες, λ.χ. στο αστυνομικό μυθιστόρημα) <ul style="list-style-type: none">• φωνή (ποιος «μιλάει»: ο αφηγητής ή τα πρόσωπα) και τρόποι απόδοσης του λόγου: ευθύς λόγος, πλάγιος λόγος, ελεύθερος πλάγιος λόγος (ο λόγος του προσώπου ακούγεται μέσω του αφηγητή)		
	<ul style="list-style-type: none">• Να ευαισθητοποιούνται απέναντι σε κοινωνικά, οικονομικά, πολιτικά κ.ά. προβλήματα, παλαιότερα και σύγχρονα	<ul style="list-style-type: none">• ιστορικά προβλήματα που προσεγγίζουν τα λογοτεχνικά κείμενα• παρουσίαση της σχέσης του ανθρώπου με την κοινωνία και την ιστορία και του τρόπου με τον οποίο αυτά επηρεάζουν τον άνθρωπο• σύγχρονα πολιτικά, οικονομικά, οικολογικά προβλήματα και οι επιπτώσεις τους στην ποιότητα ζωής του ανθρώπου		
	<ul style="list-style-type: none">• Να αναπτύσσουν την ικανότητα να ενεργούν ως υπεύθυνοι πολίτες.	<ul style="list-style-type: none">• διαμόρφωση υπεύθυνης και εποικοδομητικής στάσης στη βάση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων		

ΔΙΔΑΚΤΕΑ ΥΔΗ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΚΑ ΚΕΙΜΕΝΑ	ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΠΙΤΥΧΙΑΣ Προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα Οι μαθητές/μαθήτριες να είναι σε θέση:	ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΠΑΡΚΕΙΑΣ Διδακτέα:	ΕΙΣΗΓΗΣΕΙΣ – ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ	ΠΕΡΙΟΔΟΙ ΔΙΔ/ΛΙΑΣ
Γεώργιος Βιζυηνός, «Το αμάρτημα της μητρός μου» (ΝΕ.ΛΟΓ. Γ', σσ. 121-156)	<ul style="list-style-type: none">• Να κατανοούν και να αναγνωρίζουν τα χαρακτηριστικά της ελληνικής ηθογραφίας.	<ul style="list-style-type: none">• Χαρακτηριστικά της ελληνικής ηθογραφίας:• η ελληνική εκδοχή του ρεαλισμού και του νατουραλισμού στην πεζογραφία (κυρίως στο διήγημα)• πιστή παρουσίαση της ζωής στην ελληνική ύπαιθρο (παραδόσεις, ήθη, έθιμα, συνήθειες, χαρακτήρας, νοοτροπία των απλών ανθρώπων της υπαίθρου)	<ul style="list-style-type: none">➤ Να γίνει αναφορά στο σύνολο του πεζογραφικού έργου του Γεώργιου Βιζυηνού και να ακολουθηθεί η επεξεργασία του συγκεκριμένου διηγήματος.➤ Να αναζητηθεί η μορφή της μητέρας στον Βιζυηνό μέσα από διακειμενικές αναγνώσεις.➤ Να δοθεί παράλληλα για ανάγνωση το διήγημα «Το μόνον της ζωής του ταξιδιόν».➤ Να αξιοποιηθούν οι κινηματογραφικές παραγωγές για τον Βιζυηνό: α) «Γεώργιος Βιζυηνός. Η σιωπή των αγγέλων» (ΕΤ1, 2000), βλ. https://www.youtube.com/watch?v=us31shN1dLU και β) «Το μόνον της ζωής του ταξιδιόν» του Λάκη Παπαστάθη, βλ. https://www.youtube.com/watch?v=1K3JdfZzSjM	5
	<ul style="list-style-type: none">• Να αναγνωρίζουν το περιεχόμενο της αφήγησης που καθορίζει και τον τύπο της αφήγησης.	<ul style="list-style-type: none">• τι «λέει»: αφήγηση γεγονότων ή αφήγηση σκέψεων-συναισθημάτων		
	<ul style="list-style-type: none">• Να κατανοούν τη λειτουργία του χρόνου στην αφήγηση.	<ul style="list-style-type: none">• παρουσίαση και αναγνώριση στα κείμενα της διαφοράς ανάμεσα στον «χρόνο της ιστορίας» και στον «χρόνο της αφήγησης»• παρουσίαση των αφηγηματικών τεχνικών που συνδέονται με τον χρόνο, είτε «της δράσης» (επιτάχυνση, επιβράδυνση, επαναληπτικότητα) είτε «της τάξης της αφήγησης»: αναχρονίες (=αναλήψεις-flashback, προλήψεις-flashforward, «πάγωμα» του χρόνου)		

ΔΙΔΑΚΤΕΑ ΥΛΗ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΚΑ ΚΕΙΜΕΝΑ	ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΠΙΤΥΧΙΑΣ Προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα Οι μαθητές/μαθήτριες να είναι σε θέση:	ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΠΑΡΚΕΙΑΣ Διδακτέα:	ΕΙΣΗΓΗΣΕΙΣ – ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ	ΠΕΡΙΟΔΟΙ ΔΙΔ/ΛΙΑΣ
Γ. Βιζυηνός, «Το αμάρτημα της μητρός μου» (συνέχεια)		<ul style="list-style-type: none">η σημασία των αναχρονιών σε ένα αφήγημα και του γεγονότος ότι ο αφηγηματικός «χρόνος» δεν είναι πάντοτε γραμμικός		
	<ul style="list-style-type: none">Να αναγνωρίζουν:<ul style="list-style-type: none">τον τύπο του αφηγητή (=το πρόσωπο που αφηγείται την ιστορία)τη συμμετοχή του ή μη στην ιστορία που αφηγείται καιτο ρηματικό πρόσωπο στο οποίο γίνεται η αφήγηση και να κατανοούν τη λειτουργική σημασία των πιο πάνω στο λογοτεχνικό κείμενο.	<ul style="list-style-type: none">εξωδιηγητικός (=αφηγείται την κύρια ιστορία), ενδοδιηγητικός (=αφηγείται μια εγκιβωτισμένη ιστορία μέσα στην κύρια ιστορία)ετεροδιηγητικός (=δεν συμμετέχει στα όσα αφηγείται), ομοδιηγητικός (=συμμετέχει στην αφήγησή του), αυτοδιηγητικός (=είναι ο ίδιος πρωταγωνιστής της αφηγούμενης ιστορίας)πρωτοπρόσωπη, δευτεροπρόσωπη, τριτοπρόσωπη αφήγηση		
	<ul style="list-style-type: none">Να διακρίνουν τις βασικές λειτουργίες σε ένα αφηγηματικό κείμενο:<ul style="list-style-type: none">- ποιος «βλέπει»- ποιος «μιλάει»και να είναι σε θέση να διακρίνουν τους κύριους τρόπους εστίασης και απόδοσης του λόγου των προσώπων.	<ul style="list-style-type: none">εστίαση (ποιος «βλέπει»: ο αφηγητής ή τα πρόσωπα) και συναφείς τρόποι εστίασης: «μηδενική» εστίαση (παντογνώστης αφηγητής, ο αφηγητής γνωρίζει περισσότερα από τους ήρωες), «εσωτερική» εστίαση (ο αφηγητής είναι πρόσωπο ή πρόσωπα του κειμένου με περιορισμένη γνώση), εξωτερική εστίαση (ο αφηγητής λέει/γνωρίζει λιγότερα απ' όσα ξέρουν οι ήρωες, λ.χ. στο αστυνομικό μυθιστόρημα)		

ΔΙΔΑΚΤΕΑ ΥΔΗ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΚΑ ΚΕΙΜΕΝΑ	ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΠΙΤΥΧΙΑΣ Προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα Οι μαθητές/μαθήτριες να είναι σε θέση:	ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΠΑΡΚΕΙΑΣ Διδακτέα:	ΕΙΣΗΓΗΣΕΙΣ – ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ	ΠΕΡΙΟΔΟΙ ΔΙΑΔ/ΔΙΑΣ
Γ. Βιζυηνός, «Το αμάρτημα της μητρός μου» (συνέχεια)		<ul style="list-style-type: none"> • φωνή (ποιος «μιλάει»: ο αφηγητής ή τα πρόσωπα) και τρόποι απόδοσης του λόγου: ευθύς λόγος, πλάγιος λόγος, ελεύθερος πλάγιος λόγος (ο λόγος του προσώπου ακούγεται μέσω του αφηγητή) 		
✚ Λέσχη Ανάγνωσης				(συνολικά: 12)
<ul style="list-style-type: none"> • Βλ. ενδεικτικό κατάλογο λογοτεχνικών βιβλίων για τη Λέσχη Ανάγνωσης 		<ul style="list-style-type: none"> ➤ Να οργανωθεί, στο πλαίσιο του μαθήματος, η Λέσχη Ανάγνωσης ως «κοινότητα συναναγνωστών» ➤ Μπορεί να λειτουργήσει στην τάξη λογοτεχνικό εργαστήριο με συναντήσεις με σημαντικούς λογοτέχνες, καθώς και με τη χρήση και αξιοποίηση της ψηφιακής τεχνολογίας (βλ. τα σχετικά στα <i>Εισαγωγικά</i>). 		
Συνθετικές εργασίες (projects): 3 περίοδοι				
Επαναλήψεις/Διαγωνίσματα: 4 περίοδοι				

Β' ΤΕΤΡΑΜΗΝΟ (50 ΠΕΡΙΟΔΟΙ)

ΔΙΔΑΚΤΕΑ ΥΛΗ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΚΑ ΚΕΙΜΕΝΑ	ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΠΙΤΥΧΙΑΣ Προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα Οι μαθητές/μαθήτριες να είναι σε θέση:	ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΠΑΡΚΕΙΑΣ Εξεταστέα:	ΕΙΣΗΓΗΣΕΙΣ – ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ	ΠΕΡΙΟΔΟΙ ΔΙΔ/ΛΙΑΣ
Ο ρεαλισμός και ο νατουραλισμός στην πεζογραφία και στο θέατρο (συνέχεια)				(συνολικά: 24)
α) Πεζογραφία <ul style="list-style-type: none"> Αλέξανδρος Παπαδιαμάντης, «Όνειρο στο κύμα» (ΝΕ.ΛΟΓ. Γ', σσ. 159-180) 	<ul style="list-style-type: none"> Να κατανοούν και να αναγνωρίζουν τα χαρακτηριστικά της ελληνικής ηθογραφίας. Να διακρίνουν τις βασικές λειτουργίες σε ένα αφηγηματικό κείμενο: <ul style="list-style-type: none"> - ποιος «βλέπει» - ποιος «μιλάει» και να είναι σε θέση να διακρίνουν τους κύριους τρόπους εστίασης και απόδοσης του λόγου των προσώπων. 	<ul style="list-style-type: none"> Χαρακτηριστικά της ελληνικής ηθογραφίας: η ελληνική εκδοχή του ρεαλισμού και του νατουραλισμού στην πεζογραφία (κυρίως στο διήγημα) πιστή παρουσίαση της ζωής στην ελληνική ύπαιθρο (παραδόσεις, ήθη, έθιμα, συνήθειες, χαρακτήρας, νοοτροπία των απλών ανθρώπων της υπαίθρου) εστίαση (ποιος «βλέπει»: ο αφηγητής ή τα πρόσωπα) και συναφείς τρόποι εστίασης: «μηδενική» εστίαση (παντογνώστης αφηγητής, ο αφηγητής γνωρίζει περισσότερα από τους ήρωες), «εσωτερική» εστίαση (ο αφηγητής είναι πρόσωπο ή πρόσωπα του κειμένου με περιορισμένη γνώση), εξωτερική εστίαση (ο αφηγητής λέει/γνωρίζει λιγότερα απ' όσα ξέρουν οι ήρωες, λ.χ. στο αστυνομικό μυθιστόρημα) φωνή (ποιος «μιλάει»: ο αφηγητής ή τα πρόσωπα) και τρόποι απόδοσης του λόγου: ευθύς λόγος, πλάγιος λόγος, 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Να δοθεί έμφαση στο ονειρικό στοιχείο και στα ποιητικά στοιχεία της αφήγησης. ➤ Να γίνει συνανάγνωση των διηγημάτων «Η νοσταλγός» και «Η Φαρμακολύτριά» με αντίστοιχη προβολή της ταινίας- παραγωγής του ΠΠΚ «<i>Η σεληνοφεγγής νυξ</i> στον Αλέξανδρο Παπαδιαμάντη» (βλ. http://paragoges.pi.ac.cy/?video=423), καθώς και του διηγήματος «Ο έρωτας στα χιόνια». ➤ Θα μπορούσαν να προσεγγισθούν, ακόμη, στο πλαίσιο των μικρών εργασιών τύπου project, τα διηγήματα: «Χωρίς Στεφάνι, «Ο γάμος του Καραχμέτη», «Το νησί της Ουρανίτσας». 	7

ΔΙΔΑΚΤΕΑ ΥΛΗ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΚΑ ΚΕΙΜΕΝΑ	ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΠΙΤΥΧΙΑΣ Προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα Οι μαθητές/μαθήτριες να είναι σε θέση:	ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΠΑΡΚΕΙΑΣ Εξεταστέα:	ΕΙΣΗΓΗΣΕΙΣ – ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ	ΠΕΡΙΟΔΟΙ ΔΙΔ/ΛΙΑΣ
Αλ. Παπαδιαμάντης, «Όνειρο στο κύμα», (συνέχεια)	<ul style="list-style-type: none">• Να αναγνωρίζουν:<ul style="list-style-type: none">- τον τύπο του αφηγητή (=το πρόσωπο που αφηγείται την ιστορία)- τη συμμετοχή του ή μη στην ιστορία που αφηγείται και- το ρηματικό πρόσωπο στο οποίο γίνεται η αφήγηση και να κατανοούν τη λειτουργική σημασία των πιο πάνω στο λογοτεχνικό κείμενο.	<p>ελεύθερος πλάγιος λόγος (ο λόγος του προσώπου ακούγεται μέσω του αφηγητή)</p> <ul style="list-style-type: none">• εξωδιηγητικός (=αφηγείται την κύρια ιστορία), ενδοδιηγητικός (=αφηγείται μια εγκιβωτισμένη ιστορία μέσα στην κύρια ιστορία)• ετεροδιηγητικός (=δεν συμμετέχει στα όσα αφηγείται), ομοδιηγητικός (=συμμετέχει στην αφήγησή του), αυτοδιηγητικός (=είναι ο ίδιος πρωταγωνιστής της αφηγούμενης ιστορίας)• πρωτοπρόσωπη, δευτεροπρόσωπη, τριτοπρόσωπη αφήγηση		
Γρηγόριος Ξενόπουλος, <i>Στέλλα Βιολάντη</i> (ΚΝΕΛ Β', σσ. 103-107)	<ul style="list-style-type: none">• Να κατανοούν και να αναγνωρίζουν τα χαρακτηριστικά του ρεαλισμού στην πεζογραφία και το θέατρο.	<ul style="list-style-type: none">• Χαρακτηριστικά του ρεαλισμού στην πεζογραφία και στο θέατρο:• πιστή απόδοση της πραγματικότητας, επιδίωξη της αντικειμενικότητας, αληθοφάνεια, πειστικότητα• αντικειμενική αφήγηση: ελαχιστοποίηση της παρουσίας του συγγραφέα, αίσθηση «θεατρικής» αμεσότητας• ακρίβεια της παρατήρησης και ζωντάνια της λεπτομέρειας	<ul style="list-style-type: none">➤ Να διερευνηθούν οι επιδράσεις του ρεαλισμού και του νατουραλισμού στο ελληνικό διήγημα και το μυθιστόρημα.➤ Να παρακολουθήσουν αποσπάσματα από τη θεατρική παράσταση: https://www.youtube.com/watch?v=MjKnJulofK8	4

ΔΙΔΑΚΤΕΑ ΥΛΗ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΚΑ ΚΕΙΜΕΝΑ	ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΠΙΤΥΧΙΑΣ Προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα Οι μαθητές/μαθήτριες να είναι σε θέση:	ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΠΑΡΚΕΙΑΣ Εξεταστέα:	ΕΙΣΗΓΗΣΕΙΣ – ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ	ΠΕΡΙΟΔΟΙ ΔΙΔ/ΛΙΑΣ
Γρ. Ξενόπουλος, <i>Στέλλα Βιολάντη</i> (συνέχεια)	<ul style="list-style-type: none">• Να εντοπίζουν στα λογοτεχνικά κείμενα και να κατανοούν τους τρόπους με τους οποίους διαμορφώνονται οι σχέσεις των ανθρώπων.	<ul style="list-style-type: none">• περιγραφή οικείων θεμάτων, γεγονότων από την καθημερινότητα και τη ζωή απλών ανθρώπων• ανθρωπίνι χαρακτήρες μέσα από λογοτεχνικά κείμενα σε διαφορετικές εποχές και κοινωνικά περιβάλλοντα• σχέσεις ανάμεσα στα δύο φύλα• σχέσεις ανάμεσα στα παιδιά και τους ενήλικες, η «κρίση της εφηβείας» στον δρόμο προς την ενηλικίωση• θετικές και αρνητικές στάσεις που διέπουν τις ανθρώπινες σχέσεις: αγάπη, έρωτας, αλληλεγγύη, σεβασμός, επιβολή, βία, διακρίσεις, αλλοτρίωση, μοναξιά, περιθωριοποίηση.		
Νίκος Καζαντζάκης, <i>Αλέξης Ζορμπάς</i> (ΚΝΕΛ Β΄, σσ. 158-162)	<ul style="list-style-type: none">• Να αναγνωρίζουν το περιεχόμενο της αφήγησης που καθορίζει και τον τύπο της αφήγησης.	<ul style="list-style-type: none">• τι «λέει»: αφήγηση γεγονότων ή αφήγηση σκέψεων-συναισθημάτων	➤ Να αξιοποιηθούν, στο πλαίσιο των εναλλακτικών μορφών αξιολόγησης, πολυμεσικά εργαλεία ώστε να δημιουργηθούν ψηφιακές	4

ΔΙΔΑΚΤΕΑ ΥΛΗ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΚΑ ΚΕΙΜΕΝΑ	ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΠΙΤΥΧΙΑΣ Προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα Οι μαθητές/μαθήτριες να είναι σε θέση:	ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΠΑΡΚΕΙΑΣ Εξεταστέα:	ΕΙΣΗΓΗΣΕΙΣ – ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ	ΠΕΡΙΟΔΟΙ ΔΙΔ/ΛΙΑΣ
Ν. Καζαντζάκης, <i>Αλέξης Ζορμπάς</i> (συνέχεια)	<ul style="list-style-type: none"> • Να διακρίνουν ένα λογοτεχνικό κείμενο από άλλες μορφές/είδη λόγου και καλλιτεχνικής έκφρασης και να αντιλαμβάνονται ότι η λογοτεχνία είναι μια ιδιαίτερη «γλώσσα» με διαφορετικά επίπεδα σημασίας. 	<ul style="list-style-type: none"> • ομοιότητες και διαφορές ανάμεσα σε λογοτεχνικά κείμενα και σε άλλα είδη κειμένων (δημοσιογραφικά κείμενα, ταξιδιωτικοί οδηγοί, κόμικς, λευκώματα, προσωπικό ημερολόγιο κ.ά.) 	<p>αφηγήσεις⁸ (<i>digital storytelling</i>) και να παρουσιαστούν στην ολομέλεια.</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Αξιοποίηση ψηφιακών εργαλείων όπως το Canva, το Pixton και το Storyboard That για τη δημιουργία καρτέ (κόμικ) βασισμένων στο κείμενο του Καζαντζάκη. ➤ Να αξιοποιηθεί το graphic novel <i>Ζορμπάς: SOLOUP, Ζορμπάς του Νίκου Καζαντζάκη</i>, Αθήνα, Διόπτρα, 2023. 	
	<ul style="list-style-type: none"> • Να διακρίνουν τις βασικές λειτουργίες σε ένα αφηγηματικό κείμενο: <ul style="list-style-type: none"> - ποιος «βλέπει» - ποιος «μιλάει» και να είναι σε θέση να διακρίνουν τους κύριους τρόπους εστίασης και απόδοσης του λόγου των προσώπων. 	<ul style="list-style-type: none"> • εστίαση (ποιος «βλέπει»: ο αφηγητής ή τα πρόσωπα) και συναφείς τρόποι εστίασης: «μηδενική» εστίαση (παντογνώστης αφηγητής, ο αφηγητής γνωρίζει περισσότερα από τους ήρωες), «εσωτερική» εστίαση (ο αφηγητής είναι πρόσωπο ή πρόσωπα του κειμένου με περιορισμένη γνώση), εξωτερική εστίαση (ο αφηγητής λέει/γνωρίζει λιγότερα απ' όσα ξέρουν οι ήρωες, λ.χ. στο αστυνομικό μυθιστόρημα) • φωνή (ποιος «μιλάει»: ο αφηγητής ή τα πρόσωπα) και τρόποι απόδοσης του λόγου: ευθύς λόγος, πλάγιος λόγος, 		

⁸ Ζ. Γκουτσιουκώστα, «Ψηφιακή Αφήγηση: Ένα Πολλά Υποσχόμενο Διδακτικό Εργαλείο για τη Γόνιμη Ενσωμάτωση των Τ.Π.Ε. στη Διδακτική της Λογοτεχνίας» στο: *4^ο Πανελλήνιο συνέδριο «Ένταξη και Χρήση των ΤΠΕ στην εκπαιδευτική διαδικασία Ψηφιακή αφήγηση*, Θεσσαλονίκη, 2015, σ. 3: [...] «Η πιο κοινή μορφή ψηφιακών ιστοριών περιλαμβάνει αφήγηση με εγγραφή φωνής (voice-over) επενδυμένη με εικόνες, video, μουσική, ηχητικά εφέ και τίτλους, χωρίς να λείπουν και ψηφιακές ιστορίες με βιντεοσκοπημένη δραματοποίηση, animation και άλλες σύγχρονες τεχνικές». Περισσότερα για την ψηφιακή αφήγηση στη διδακτική της Λογοτεχνίας βλ. <https://eproceedings.e-publishing.ekt.gr/index.php/cetpe/article/view/4232/4159>

ΔΙΔΑΚΤΕΑ ΥΛΗ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΚΑ ΚΕΙΜΕΝΑ	ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΠΙΤΥΧΙΑΣ Προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα Οι μαθητές/μαθήτριες να είναι σε θέση:	ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΠΑΡΚΕΙΑΣ Εξεταστέα:	ΕΙΣΗΓΗΣΕΙΣ – ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ	ΠΕΡΙΟΔΟΙ ΔΙΔ/ΛΙΑΣ
Ν. Καζαντζάκης, <i>Αλέξης Ζορμπάς</i> (συνέχεια)		ελεύθερος πλάγιος λόγος (ο λόγος του προσώπου ακούγεται <i>μέσω</i> του αφηγητή)		
	<ul style="list-style-type: none"> • Να αναγνωρίζουν: <ul style="list-style-type: none"> -τον τύπο του αφηγητή (=το πρόσωπο που αφηγείται την ιστορία) -τη συμμετοχή του ή μη στην ιστορία που αφηγείται και -το ρηματικό πρόσωπο στο οποίο γίνεται η αφήγηση και να κατανοούν τη λειτουργική σημασία των πιο πάνω στο λογοτεχνικό κείμενο. 	<ul style="list-style-type: none"> • εξωδιηγητικός (=αφηγείται την κύρια ιστορία), ενδοδιηγητικός (=αφηγείται μια εγκιβωτισμένη ιστορία μέσα στην κύρια ιστορία) • ετεροδιηγητικός (=δεν συμμετέχει στα όσα αφηγείται), ομοδιηγητικός (=συμμετέχει στην αφήγησή του), αυτοδιηγητικός (=είναι ο ίδιος πρωταγωνιστής της αφηγούμενης ιστορίας) • πρωτοπρόσωπη, δευτεροπρόσωπη, τριτοπρόσωπη αφήγηση 		
	<ul style="list-style-type: none"> • Να αναγνωρίζουν τους αφηγηματικούς τρόπους σε ένα αφηγηματικό κείμενο 	<ul style="list-style-type: none"> • πώς το «λέει»: αφήγηση, μονόλογος, διάλογος, περιγραφή, σχόλιο, ελεύθερος πλάγιος λόγος, εσωτερικός μονόλογος 		
β) <i>Θέατρο</i> Αντών Τσέχοφ, <i>Θείος Βάνιας</i> (απόσπασμα) (ΑΝΘ.ΕΥΡ.Λ., σσ. 396-403)	<ul style="list-style-type: none"> • Να αναγνωρίζουν τα βασικά «γέννη» της λογοτεχνίας (ποίηση/πεζογραφία/θέατρο) και τα κειμενικά είδη (είδη ποιημάτων, αφηγηματικών κειμένων, θεατρικών έργων). 	<ul style="list-style-type: none"> • το είδος ενός λογοτεχνικού κειμένου, όπως συνάγεται από τα εσωτερικά στοιχεία του: • η αφήγηση στον ποιητικό, πεζό και θεατρικό λόγο: διηγήσεις σε πεζό ή έμμετρο λόγο, χωρισμός σε κεφάλαια ή σκηνές (έπος, μυθιστόρημα, 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Να γίνει μια έκθεση φωτογραφίας με θέμα «Η παράσταση <i>Θείος Βάνιας</i>: Μια ενδυματολογική περιδιάβαση» (να γίνει ανάρτηση στην πινακίδα της τάξης) 	4

ΔΙΔΑΚΤΕΑ ΥΛΗ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΚΑ ΚΕΙΜΕΝΑ	ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΠΙΤΥΧΙΑΣ Προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα Οι μαθητές/μαθήτριες να είναι σε θέση:	ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΠΑΡΚΕΙΑΣ Εξεταστέα:	ΕΙΣΗΓΗΣΕΙΣ – ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ	ΠΕΡΙΟΔΟΙ ΔΙΔ/ΛΙΑΣ
Αντ. Τσέχοφ, <i>Θείος Βάνιας</i> (συνέχεια)		διήγημα) <ul style="list-style-type: none">• δράμα / θέατρο: δομικά στοιχεία θεατρικού κειμένου: σκηνικές οδηγίες, πράξεις, σκηνές, πρόσωπα, χώρος, χρόνος.		
	<ul style="list-style-type: none">• Να κατανοούν και να αναγνωρίζουν τα χαρακτηριστικά του ρεαλισμού στην πεζογραφία και το θέατρο.	<ul style="list-style-type: none">• Χαρακτηριστικά του ρεαλισμού στην πεζογραφία και στο θέατρο:• πιστή απόδοση της πραγματικότητας, επιδίωξη της αντικειμενικότητας, αληθοφάνεια, πειστικότητα• αντικειμενική αφήγηση: ελαχιστοποίηση της παρουσίας του συγγραφέα, αίσθηση «θεατρικής» αμεσότητας• ακρίβεια της παρατήρησης και ζωντάνια της λεπτομέρειας• περιγραφή οικείων θεμάτων, γεγονότων από την καθημερινότητα και τη ζωή απλών ανθρώπων		
	<ul style="list-style-type: none">• Να εντοπίζουν στα λογοτεχνικά κείμενα και να κατανοούν τους τρόπους με τους οποίους διαμορφώνονται οι σχέσεις των ανθρώπων.	<ul style="list-style-type: none">• ανθρωπίνι χαρακτήρες μέσα από λογοτεχνικά κείμενα σε διαφορετικές εποχές και κοινωνικά περιβάλλοντα• σχέσεις ανάμεσα στους κατέχοντες δύναμη (πολιτική, οικονομική) και τους αδύναμους• σχέσεις ανάμεσα στα δύο φύλα• σχέσεις ανάμεσα στα παιδιά και τους		

ΔΙΔΑΚΤΕΑ ΥΛΗ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΚΑ ΚΕΙΜΕΝΑ	ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΠΙΤΥΧΙΑΣ Προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα Οι μαθητές/μαθήτριες να είναι σε θέση:	ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΠΑΡΚΕΙΑΣ Εξεταστέα:	ΕΙΣΗΓΗΣΕΙΣ – ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ	ΠΕΡΙΟΔΟΙ ΔΙΔ/ΛΙΑΣ
Αντ. Τσέχοφ, Θείος Βάνιας (συνέχεια)		<p>ενήλικες, η «κρίση της εφηβείας» στον δρόμο προς την ενηλικίωση</p> <ul style="list-style-type: none">• θετικές και αρνητικές στάσεις που διέπουν τις ανθρώπινες σχέσεις: αγάπη, έρωτας, αλληλεγγύη, σεβασμός, επιβολή, βία, διακρίσεις, αλλοτρίωση, μοναξιά, περιθωριοποίηση.		
Χένρικ Ίψεν, <i>Το κουκλόσπιτο</i> , (απόσπασμα) (ΑΝΘ.ΕΥΡ.Λ., σσ. 326-332)	<ul style="list-style-type: none">• Να αναγνωρίζουν τα βασικά «γένη» της λογοτεχνίας (ποίηση/πεζογραφία/θέατρο) και τα κειμενικά είδη (είδη ποιημάτων, αφηγηματικών κειμένων, θεατρικών έργων).	<ul style="list-style-type: none">• το είδος ενός λογοτεχνικού κειμένου, όπως συνάγεται από τα εσωτερικά στοιχεία του:• η αφήγηση στον ποιητικό, πεζό και θεατρικό λόγο: διηγήσεις σε πεζό ή έμμετρο λόγο, χωρισμός σε κεφάλαια ή σκηνές (έπος, μυθιστόρημα, διήγημα)• δράμα/θέατρο: δομικά στοιχεία θεατρικού κειμένου: σκηνικές οδηγίες, πράξεις, σκηνές, πρόσωπα, χώρος, χρόνος.	➤ Αξιοποίηση του έργου του Στρίνμπεργκ <i>Ένα κουκλόσπιτο</i> , το οποίο γράφτηκε εν είδει κριτικής για το θεατρικό έργο του Ίψεν. Σε αγώνες επιχειρηματολογίας-αντιλογίας μπορείτε να υπερασπιστείτε τις θέσεις του ενός συγγραφέα έναντι του άλλου, ειδικά σε ό,τι αφορά στη θέση της γυναίκας.	5

ΔΙΔΑΚΤΕΑ ΥΨΗ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΚΑ ΚΕΙΜΕΝΑ	ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΠΙΤΥΧΙΑΣ Προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα Οι μαθητές/μαθήτριες να είναι σε θέση:	ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΠΑΡΚΕΙΑΣ Εξεταστέα:	ΕΙΣΗΓΗΣΕΙΣ – ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ	ΠΕΡΙΟΔΟΙ ΔΙΔ/ΛΙΑΣ
Χ. Ψεν, <i>Το κουκλόσπιτο</i> (συνέχεια)	<ul style="list-style-type: none">• Να γνωρίσουν τους σημαντικότερους σταθμούς της Ιστορίας της παγκόσμιας, ευρωπαϊκής και ελληνικής λογοτεχνίας.	<ul style="list-style-type: none">• σημαντικά λογοτεχνικά έργα από την ελληνική και μεταφρασμένη λογοτεχνία του 19^{ου} και 20^{ου} αιώνα, συμπεριλαμβανομένων και ορισμένων προγενέστερων κορυφαίων έργων που αποτέλεσαν τη βάση της νεότερης ευρωπαϊκής λογοτεχνίας		
	<ul style="list-style-type: none">• Να εντοπίζουν στα λογοτεχνικά κείμενα και να κατανοούν τους τρόπους με τους οποίους διαμορφώνονται οι σχέσεις των ανθρώπων.	<ul style="list-style-type: none">• ανθρωπίνους χαρακτήρες μέσα από λογοτεχνικά κείμενα σε διαφορετικές εποχές και κοινωνικά περιβάλλοντα• σχέσεις ανάμεσα στους κατέχοντες δύναμη (πολιτική, οικονομική) και τους αδύναμους• σχέσεις ανάμεσα στα δύο φύλα• σχέσεις ανάμεσα στα παιδιά και τους ενήλικες, η «κρίση της εφηβείας» στον δρόμο προς την ενηλικίωση• θετικές και αρνητικές στάσεις που διέπουν τις ανθρώπινες σχέσεις: αγάπη, έρωτας, αλληλεγγύη, σεβασμός, επιβολή, βία, διακρίσεις, αλλοτρίωση, μοναξιά, περιθωριοποίηση.		

ΔΙΔΑΚΤΕΑ ΥΨΗ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΚΑ ΚΕΙΜΕΝΑ	ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΠΙΤΥΧΙΑΣ Προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα Οι μαθητές/μαθήτριες να είναι σε θέση:	ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΠΑΡΚΕΙΑΣ Εξεταστέα:	ΕΙΣΗΓΗΣΕΙΣ – ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ	ΠΕΡΙΟΔΟΙ ΔΙΔ/ΛΙΑΣ
✚ Ευρωπαϊκός συμβολισμός /Οι Έλληνες συμβολιστές / Ο μετασυμβολισμός (συνολικά: 7)				
<p>A. Ευρωπαϊκός συμβολισμός Σαρλ Μπωντλαίρ, «Άλμπατρος», «Τεράστιοι γλάροι» (NEA Β', σσ. 100-101)</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Να κατανοούν τα κυριότερα χαρακτηριστικά της συμβολιστικής ποίησης. 	<ul style="list-style-type: none"> • Τα κυριότερα χαρακτηριστικά της συμβολιστικής ποίησης: • νέα σημασιοδότηση και χρήση του συμβόλου: τα πράγματα του εξωτερικού κόσμου λειτουργούν ως σύμβολα για την έκφραση του εσωτερικού κόσμου (ψυχικού και νοητικού) • περιορισμός στο ελάχιστο του νοηματικού περιεχομένου, δημιουργία «καθαρής», «μελωδικής» ποίησης, η ποίηση έχει ως αντικείμενο την ίδια την ποίηση απαλλαγμένη από καθετί μη ποιητικό • το «παρακμακό» στοιχείο στην ποίηση: ανία, κακοδαιμονία, πλήξη, οδύνη, παραίτηση (spleen) 	<p>➤ Στο πλαίσιο της διακειμενικότητας, προτείνεται να δοθούν αντιπροσωπευτικά ποιήματα Ελλήνων λογοτεχνών, όπως λ.χ. τα πιο κάτω:</p> <p>☞ Κωστής Παλαμάς, <i>Ταμβοί και Ανάπαιστοι</i>,</p> <p>☞ Ανάγνωση: <i>Ο δωδεκάλογος του γύφτου</i> (KNEA Α', σσ. 413-415), καθώς και επιλογή από άλλα ποιήματα που ανθολογούνται στον τόμο <i>KNEA Α'</i>, για να διερευνηθούν οι επιδράσεις που δέχεται ο Παλαμάς από τον συμβολισμό.</p> <p>☞ Ιωάννης Γρυπάρης, <i>Σκαρβαίοι και Τερρακότες</i>: επιλογή από τα ποιήματα που ανθολογούνται στην Πύλη για την Ελληνική Γλώσσα: http://www.greek-language.gr/greekLang/literature/anthologies/new/page_025.html</p> <p>☞ Ρώμος Φιλύρας, «Ο πιερότος» (Λ.Π.ΑΝΘ., 105-106)</p> <p>☞ Κ. Γ. Καρυωτάκης, «Κάθαρσις»</p>	3
	<ul style="list-style-type: none"> • Να αναγνωρίζουν στα ποιητικά κείμενα το ποιητικό υποκείμενο 	<ul style="list-style-type: none"> • η «φωνή που μιλάει» (=ποιος είμαι ή τι είμαι εγώ που σας μιλώ) στα ποιητικά κείμενα • το ποιητικό υποκείμενο μιλάει με το «εγώ» ή με το «εσύ» (λ.χ. η μελαγχολική ποίηση των νεορομαντικών και νεοσυμβολιστών ποιητών του μεσοπολέμου) • το ποιητικό υποκείμενο μιλάει με το «εμείς» ή με το «εσείς» (λ.χ. η μετάβαση από το «εγώ» στο συλλογικό «εμείς») • το ποιητικό υποκείμενο υποβάλλει την 		

ΔΙΔΑΚΤΕΑ ΥΔΗ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΚΑ ΚΕΙΜΕΝΑ	ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΠΙΤΥΧΙΑΣ Προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα Οι μαθητές/μαθήτριες να είναι σε θέση:	ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΠΑΡΚΕΙΑΣ Εξεταστέα:	ΕΙΣΗΓΗΣΕΙΣ – ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ	ΠΕΡΙΟΔΟΙ ΔΙΔ/ΛΙΑΣ
Σ. Μπωντλαίρ, «Άλμπατρος», «Τεράστιοι γλάροι» (συνέχεια)	<ul style="list-style-type: none">• Να κατανοούν τις σημασίες του ποιητικού λεξιλογίου και να αντιλαμβάνονται τον συγκινησιακό χαρακτήρα της ποίησης.• Να αναγνωρίζουν τα βασικά σχήματα λόγου της ποιητικής γλώσσας και να αντιλαμβάνονται τη λειτουργία τους.	<p>παρουσία μιας περσόνας, μιας επινοημένης μορφής που απομένει να ανιχνευθεί</p> <ul style="list-style-type: none">• η μεταφορική σημασία των λέξεων στα ποιήματα και η λειτουργία των λέξεων ως συμβόλων• το ποιητικό σύμβολο ως εμπλουτισμένο γλωσσικό σημείο με μεταφορικές σημασίες /συνδηλώσεις• η συγκινησιακή αλληλουχία των λέξεων από την οποία προκύπτει το «νόημα» ενός ποιήματος, η ποίηση ως έκφραση συναισθήματος και συγκίνησης• σημασιολογικά σχήματα λόγου: (μεταφορά, μετωνυμία, συνεκδοχή, παρομοίωση, ειρωνεία, αλληγορία, προσωποποίηση, υπερβολή) και• συντακτικά σχήματα λόγου: (ανακόλουθο, υπερβατό, χιαστό, κύκλος πρωθύστερο, παρήχηση, ομοιοτέλετο, ομοιοκάταρκτη, επίταξη επιθέτου, επανάληψη, παραλληλία)	<p>(ΚΝΕΛ Β΄, 185-186).</p> <p>➤ Ως δείγματα πεζόμορφων ποιημάτων, μπορούν να συνεξεταστούν τα κείμενα «Άλλοτε αν θυμάμαι...» του Ρεμπώ και «Κάθαρις» του Κ. Γ. Καρυωτάκη. Τα ίδια κείμενα προσφέρονται ως δείγματα του παρακμιακού στοιχείου στην ποίηση και για συσχέτισμό με τους «καταραμένους ποιητές» (poètes maudits).</p> <p>➤ Ως δείγμα της νεοελληνικής πεζογραφίας του συμβολισμού, είναι δυνατόν να γίνει ανάγνωση μέρους του Κεφαλαίου Α΄ από το μυθιστόρημα <i>Φθινόπωρο</i> του Κωνσταντίνου Χατζόπουλου.</p>	

ΔΙΔΑΚΤΕΑ ΥΛΗ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΚΑ ΚΕΙΜΕΝΑ	ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΠΙΤΥΧΙΑΣ Προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα Οι μαθητές/μαθήτριες να είναι σε θέση:	ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΠΑΡΚΕΙΑΣ Εξεταστέα:	ΕΙΣΗΓΗΣΕΙΣ – ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ	ΠΕΡΙΟΔΟΙ ΔΙΔ/ΛΙΑΣ
<ul style="list-style-type: none">Πωλ Βαλερύ, «Τα ρόδια» (ΑΝΘ.ΓΑΛ.Π., σσ. 103-104)	<ul style="list-style-type: none">Να κατανοούν τα κυριότερα χαρακτηριστικά της συμβολιστικής ποίησης.	<ul style="list-style-type: none">Τα κυριότερα χαρακτηριστικά της συμβολιστικής ποίησης:νέα σημασιοδότηση και χρήση του συμβόλου: τα πράγματα του εξωτερικού κόσμου λειτουργούν ως σύμβολα για την έκφραση του εσωτερικού κόσμου (ψυχικού και νοητικού)περιορισμός στο ελάχιστο του νοηματικού περιεχομένου, δημιουργία «καθαρής», «μελωδικής» ποίησης, η ποίηση έχει ως αντικείμενο την ίδια την ποίηση απαλλαγμένη από καθετί μη ποιητικότο «παρακμιακό» στοιχείο στην ποίηση: ανία, κακοδαιμονία, πλήξη, οδύνη, παραίτηση (spleen)	<ul style="list-style-type: none">➤ Να γίνει ανάγνωση των ποιημάτων «Η τρελή ροδιά» (Οδ. Ελύτης), «Τα ρόδια» (Χρ. Λάσκαρης), «Εφτά μικρές ροδιές» (Ευγ. Τριβιζιάς), «Ρόδι» (Ελ. Σιγαλού), «Η ροδιά (Χρ. Τριάντης), «Το ρόδι» (Θ. Γκόνης), «Της ζωής τα ρόδα» (Τ. Άγρας) και να καταγραφεί η λειτουργία του μοτίβου του ροδιού σε ποίηση από διάφορα καλλιτεχνικά ρεύματα.	2
	<ul style="list-style-type: none">Να κατανοούν τις σημασίες του ποιητικού λεξιλογίου και να αντιλαμβάνονται τον συγκινησιακό χαρακτήρα της ποίησης.	<ul style="list-style-type: none">η μεταφορική σημασία των λέξεων στα ποιήματα και η λειτουργία των λέξεων ως συμβόλωντο ποιητικό σύμβολο ως εμπλουτισμένο γλωσσικό σημείο με μεταφορικές σημασίες/συνδηλώσειςη συγκινησιακή αλληλουχία των λέξεων από την οποία προκύπτει το «νόημα» ενός ποιήματος, η ποίηση ως έκφραση συναισθήματος και συγκίνησης		
	<ul style="list-style-type: none">Να αναγνωρίζουν τα βασικά σχήματα λόγου της ποιητικής	<ul style="list-style-type: none">σημασιολογικά σχήματα λόγου: (μεταφορά, μετωνυμία, συνεκδοχή,		

ΔΙΔΑΚΤΕΑ ΥΔΗ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΚΑ ΚΕΙΜΕΝΑ	ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΠΙΤΥΧΙΑΣ Προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα Οι μαθητές/μαθήτριες να είναι σε θέση:	ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΠΑΡΚΕΙΑΣ Εξεταστέα:	ΕΙΣΗΓΗΣΕΙΣ – ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ	ΠΕΡΙΟΔΟΙ ΔΙΔ/ΛΙΑΣ
Π. Βαλερύ, «Τα ρόδια» (συνέχεια)	γλώσσας και να αντιλαμβάνονται τη λειτουργία τους.	<p>παρομοίωση, ειρωνεία, αλληγορία, προσωποποίηση, υπερβολή) και</p> <ul style="list-style-type: none"> • συντακτικά σχήματα λόγου: (ανακόλουθο, υπερβατό, χιαστό, κύκλος πρωθύστερο, παρήχηση, ομοιοτέλετο, ομοιοκάταρκτη, επίταξη επιθέτου, επανάληψη, παραλληλία) 		
<p>Β. Έλληνικός συμβολισμός Τέλλος Άγρας, «Αμάξι στη βροχή» (ΚΝΕΛ Β', σσ. 188-189)</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Να αναγνωρίζουν στα ποιητικά κείμενα το ποιητικό υποκείμενο. • Να διακρίνουν τα βασικά μορφικά χαρακτηριστικά της επώνυμης παραδοσιακής ποίησης και να τα διαχωρίζουν από την ανώνυμη δημοτική. 	<ul style="list-style-type: none"> • η «φωνή που μιλάει» (=ποιος είμαι ή τι είμαι εγώ που σας μιλώ) στα ποιητικά κείμενα <ul style="list-style-type: none"> α. το ποιητικό υποκείμενο μιλάει με το «εγώ» ή με το «εσύ» (λ.χ. η μελαγχολική ποίηση των νεορομαντικών και νεοσυμβολιστών ποιητών του μεσοπολέμου) β. το ποιητικό υποκείμενο μιλάει με το «εμείς» ή με το «εσείς» (λ.χ. η μετάβαση από το «εγώ» στο συλλογικό «εμείς») γ. το ποιητικό υποκείμενο υποβάλλει την παρουσία μιας περσόνας, μιας επινοημένης μορφής που απομένει να ανιχνευθεί • γνωρίσματα της επώνυμης παραδοσιακής ποίησης: ποικιλία αριθμού συλλαβών και μετρικών επιλογών (ιαμβικός, τροχαϊκός, αναπαιστικός, μεσοτονικός), «ασύμμετρη» ποιητική σύνταξη (υπερβατό, επίταξη επιθέτου, διασκελισμός, κλωνισμός ή άρση 		2

ΔΙΔΑΚΤΕΑ ΥΛΗ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΚΑ ΚΕΙΜΕΝΑ	ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΠΙΤΥΧΙΑΣ Προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα Οι μαθητές/μαθήτριες να είναι σε θέση:	ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΠΑΡΚΕΙΑΣ Εξεταστέα:	ΕΙΣΗΓΗΣΕΙΣ – ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ	ΠΕΡΙΟΔΟΙ ΔΙΔ/ΛΙΑΣ
Τ. Αγρας, «Αμάξι στη βροχή» (συνέχεια)		<p>τομής)</p> <ul style="list-style-type: none">• γνωρίσματα της δημοτικής ποίησης: ύπαρξη ισοσύλλαβων στίχων, κυριαρχία του ιαμβικού δεκαπεντασύλλαβου, απουσία ομοιοκαταληξίας, κανόνας της «ισομετρίας» (συμμετρία μορφής και περιεχομένου, δηλαδή η ολοκλήρωση του νοήματος σε έναν ή το πολύ δύο στίχους), εκφραστικά μέσα/σχήματα λόγου τυπικά στην ανώνυμη δημοτική ποίηση (προσωποποίηση, σχήμα «του αδυνάτου», σχήμα των τριών, άσκοπα ερωτήματα, χιαστό σχήμα, επανάληψη).		
	<ul style="list-style-type: none">• Να κατανοούν τα κυριότερα χαρακτηριστικά της συμβολιστικής ποίησης.	<ul style="list-style-type: none">• Τα κυριότερα χαρακτηριστικά της συμβολιστικής ποίησης:• νέα σημασιοδότηση και χρήση του συμβόλου: τα πράγματα του εξωτερικού κόσμου λειτουργούν ως σύμβολα για την έκφραση του εσωτερικού κόσμου (ψυχικού και νοητικού)• περιορισμός στο ελάχιστο του νοηματικού περιεχομένου, δημιουργία «καθαρής», «μελωδικής» ποίησης, η ποίηση έχει ως αντικείμενο την ίδια την ποίηση απαλλαγμένη από καθετί μη ποιητικό• το «παρακμακό» στοιχείο στην ποίηση: ανία, κακοδαιμονία, πλήξη, οδύνη, παραίτηση (spleen)		

ΔΙΔΑΚΤΕΑ ΥΛΗ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΚΑ ΚΕΙΜΕΝΑ	ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΠΙΤΥΧΙΑΣ Προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα Οι μαθητές/μαθήτριες να είναι σε θέση:	ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΠΑΡΚΕΙΑΣ Εξεταστέα:	ΕΙΣΗΓΗΣΕΙΣ – ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ	ΠΕΡΙΟΔΟΙ ΔΙΔ/ΛΙΑΣ
✚ Ποιήματα ποιητικής				(συνολικά: 8)
Κ. Π. Καβάφης, «Το πρώτο σκαλί» (ΔΠΕ, σ. 187)	<ul style="list-style-type: none"> • Να αναγνωρίζουν στα ποιητικά κείμενα το ποιητικό υποκείμενο. 	<ul style="list-style-type: none"> • η «φωνή που μιλάει» (=ποιος είμαι ή τι είμαι εγώ που σας μιλώ) στα ποιητικά κείμενα • το ποιητικό υποκείμενο μιλάει με το «εγώ» ή με το «εσύ» (λ.χ. η μελαγχολική ποίηση των νεορομαντικών και νεοσυμβολιστών ποιητών του μεσοπολέμου) • το ποιητικό υποκείμενο μιλάει με το «εμείς» ή με το «εσείς» (λ.χ. η μετάβαση από το «εγώ» στο συλλογικό «εμείς») • το ποιητικό υποκείμενο υποβάλλει την παρουσία μιας περσόνας, μιας επινοημένης μορφής που απομένει να ανιχνευθεί 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Να εξεταστεί η ποίηση ως κεντρικό θέμα των ποιημάτων και ο ρόλος της ποίησης στη ζωή και στην τέχνη. ➤ Μπορούν να συνεξεταστούν και ποιήματα ποιητικής από τη γενιά του '60 στην Κύπρο, όπως λ.χ.: Ανδρέα Παστελλά, «Τοις εντευξομένοις», Κώστα Βασιλείου, «Η ποίηση» (ΚΚΛ Β', 272), Θεοδόση Νικολάου, «Η εργασία του ποιητή» (ΚΚΛ Β', 254), Μιχάλη Πασιαρδή, «Η Ποίηση» κ.ά. Βλ. ➤ Μπορούν, επίσης, να αξιοποιηθούν και άλλα ποιήματα για την ποίηση που ανθολογούνται στο εγχειρίδιο <i>ΝΕ. ΛΟΓ. Γ'</i>, σσ. 57– 90. 	2
	<ul style="list-style-type: none"> • Να αντιλαμβάνονται τη σχέση λογοτεχνικής μορφής και περιεχομένου. 	<ul style="list-style-type: none"> • εντοπισμός των γλωσσικών και υφολογικών γνωρισμάτων, καθώς και των τεχνικών (αφηγηματικών – ποιητικών) των κειμένων • σχολιασμός της νοηματικής και αισθητικής λειτουργίας των στοιχείων αυτών • συσχετισμός των πιο πάνω στοιχείων με το περιεχόμενο των λογοτεχνικών κειμένων 		
	<ul style="list-style-type: none"> • Να ασκηθούν στη <i>δημιουργική γραφή</i> αξιολογώντας το αισθητικό αποτέλεσμα με συγκεκριμένα κριτήρια: αντιστοιχία με τις συμβάσεις 	<ul style="list-style-type: none"> • σύνθεση στίχων κατά το πρότυπο των δημοτικών τραγουδιών, της έμμετρης και της μοντέρνας ποίησης • συγγραφή διηγημάτων με βάση τα τυπικά γνωρίσματα του είδους 		

ΔΙΔΑΚΤΕΑ ΥΔΗ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΚΑ ΚΕΙΜΕΝΑ	ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΠΙΤΥΧΙΑΣ Προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα Οι μαθητές/μαθήτριες να είναι σε θέση:	ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΠΑΡΚΕΙΑΣ Εξεταστέα:	ΕΙΣΗΓΗΣΕΙΣ – ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ	ΠΕΡΙΟΔΟΙ ΔΙΔ/ΛΙΑΣ
Κ. Π. Καβάφης «Το πρώτο σκαλί» (συνέχεια)	των λογοτεχνικών ειδών και βαθμός πρωτοτυπίας.	<ul style="list-style-type: none"> • μεταγραφή μιας ιστορίας σε ποίημα και αντίστροφα, τηρώντας τις συμβάσεις των λογοτεχνικών ειδών • συμμετοχή σε μαθητικούς λογοτεχνικούς διαγωνισμούς 		
Μαρία Πολυδούρη, «Μόνο γιατί μ' αγάπησες» (ΝΕ. ΛΟΓ. Γ', σσ. 72-73)	<ul style="list-style-type: none"> • Να αναγνωρίζουν στα ποιητικά κείμενα το ποιητικό υποκείμενο. 	<ul style="list-style-type: none"> • η «φωνή που μιλάει» (=ποιος είμαι ή τι είμαι εγώ που σας μιλώ) στα ποιητικά κείμενα • το ποιητικό υποκείμενο μιλάει με το «εγώ» ή με το «εσύ» (λ.χ. η μελαγχολική ποίηση των νεορομαντικών και νεοσυμβολιστών ποιητών του μεσοπολέμου) • το ποιητικό υποκείμενο μιλάει με το «εμείς» ή με το «εσείς» (λ.χ. η μετάβαση από το «εγώ» στο συλλογικό «εμείς») • το ποιητικό υποκείμενο υποβάλλει την παρουσία μιας περσόνας, μιας επινοημένης μορφής που απομένει να ανιχνευθεί 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Ακρόαση του μελοποιημένου ποιήματος: https://www.youtube.com/watch?v=qvnr265nD28 ➤ Στο πλαίσιο της δημιουργικής γραφής, οι μαθητές/μαθήτριες συνθέτουν τα δικά τους ποιήματα έχοντας ως πρότυπο – θεματικά, στιχουργικά, υφολογικά - το ποίημα της Πολυδούρη 	2
	<ul style="list-style-type: none"> • Να εντοπίζουν στα λογοτεχνικά κείμενα και να κατανοούν τους τρόπους με τους οποίους διαμορφώνονται οι σχέσεις των ανθρώπων 	<ul style="list-style-type: none"> • ανθρωπίνι χαρακτήρες μέσα από λογοτεχνικά κείμενα σε διαφορετικές εποχές και κοινωνικά περιβάλλοντα • σχέσεις ανάμεσα στα δύο φύλα • θετικές και αρνητικές στάσεις που διέπουν τις ανθρώπινες σχέσεις: αγάπη, έρωτας, αλληλεγγύη, σεβασμός, επιβολή, βία, διακρίσεις, αλλοτρίωση, μοναξιά, περιθωριοποίηση. 		

ΔΙΔΑΚΤΕΑ ΥΔΗ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΚΑ ΚΕΙΜΕΝΑ	ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΠΙΤΥΧΙΑΣ Προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα Οι μαθητές/μαθήτριες να είναι σε θέση:	ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΠΑΡΚΕΙΑΣ Εξεταστέα:	ΕΙΣΗΓΗΣΕΙΣ – ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ	ΠΕΡΙΟΔΟΙ ΔΙΔ/ΛΙΑΣ
Μ. Πολυδούρη, «Μόνο γιατί μ’ αγάπησες» (συνέχεια)	<ul style="list-style-type: none">• Να ασκηθούν στη <i>δημιουργική γραφή</i>, αξιολογώντας το αισθητικό αποτέλεσμα με συγκεκριμένα κριτήρια: αντιστοιχία με τις συμβάσεις των λογοτεχνικών ειδών και βαθμός πρωτοτυπίας.	<ul style="list-style-type: none">• σύνθεση στίχων κατά το πρότυπο των δημοτικών τραγουδιών, της έμμετρης και της μοντέρνας ποίησης• συγγραφή διηγημάτων με βάση τα τυπικά γνωρίσματα του είδους• μεταγραφή μιας ιστορίας σε ποίημα και αντίστροφα, τηρώντας τις συμβάσεις των λογοτεχνικών ειδών• συμμετοχή σε μαθητικούς λογοτεχνικούς διαγωνισμούς		
Μανόλης Αναγνωστάκης, «Ποιητική» (ΑΝΠ Γ’, σ. 293)	<ul style="list-style-type: none">• Να κατανοούν τις σημασίες του ποιητικού λεξιλογίου και να αντιλαμβάνονται τον συγκινησιακό χαρακτήρα της ποίησης.• Να αναγνωρίζουν στα ποιητικά κείμενα το ποιητικό υποκείμενο.	<ul style="list-style-type: none">• η μεταφορική σημασία των λέξεων στα ποιήματα και η λειτουργία των λέξεων ως συμβόλων• το ποιητικό σύμβολο ως εμπλουτισμένο γλωσσικό σημείο με μεταφορικές σημασίες / συνδηλώσεις• η συγκινησιακή αλληλουχία των λέξεων από την οποία προκύπτει το «νόημα» ενός ποιήματος, η ποίηση ως έκφραση συναισθήματος και συγκίνησης• η «φωνή που μιλάει» (=ποιος είμαι ή τι είμαι εγώ που σας μιλώ) στα ποιητικά κείμενα• το ποιητικό υποκείμενο μιλάει με το «εγώ» ή με το «εσύ» (λ.χ. η μελαγχολική ποίηση των νεορομαντικών και νεοσυμβολιστών ποιητών του μεσοπολέμου)		2

ΔΙΔΑΚΤΕΑ ΥΛΗ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΚΑ ΚΕΙΜΕΝΑ	ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΠΙΤΥΧΙΑΣ Προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα Οι μαθητές/μαθήτριες να είναι σε θέση:	ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΠΑΡΚΕΙΑΣ Εξεταστέα:	ΕΙΣΗΓΗΣΕΙΣ – ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ	ΠΕΡΙΟΔΟΙ ΔΙΔ/ΛΙΑΣ
Μ. Αναγνωστάκης, «Ποιητική» (συνέχεια)	<ul style="list-style-type: none"> • Να αντιλαμβάνονται τη σχέση λογοτεχνικής μορφής και περιεχομένου. 	<ul style="list-style-type: none"> • το ποιητικό υποκείμενο μιλάει με το «εμείς» ή με το «εσείς» (λ.χ. η μετάβαση από το «εγώ» στο συλλογικό «εμείς») • το ποιητικό υποκείμενο υποβάλλει την παρουσία μιας περσόνας, μιας επινοημένης μορφής που απομένει να ανιχνευθεί • εντοπισμός των γλωσσικών και υφολογικών γνωρισμάτων, καθώς και των τεχνικών (αφηγηματικών – ποιητικών) των κειμένων • σχολιασμός της νοηματικής και αισθητικής λειτουργίας των στοιχείων αυτών • συσχετισμός των πιο πάνω στοιχείων με το περιεχόμενο των λογοτεχνικών κειμένων 		
Γιώργης Παυλόπουλος, «Τα αντικείμενα» (ΝΕ. ΛΟΓ. Γ', 89-90)	<ul style="list-style-type: none"> • Να κατανοούν τις σημασίες του ποιητικού λεξιλογίου και να αντιλαμβάνονται τον συγκινησιακό χαρακτήρα της ποίησης. • Να αναγνωρίζουν στα ποιητικά κείμενα το ποιητικό υποκείμενο. 	<ul style="list-style-type: none"> • η μεταφορική σημασία των λέξεων στα ποιήματα και η λειτουργία των λέξεων ως συμβόλων • το ποιητικό σύμβολο ως εμπλουτισμένο γλωσσικό σημείο με μεταφορικές σημασίες/συνδηλώσεις • η συγκινησιακή αλληλουχία των λέξεων από την οποία προκύπτει το «νόημα» ενός ποιήματος, η ποίηση ως έκφραση συναισθήματος και συγκίνησης • η «φωνή που μιλάει» (=ποιος είμαι ή τι είμαι εγώ που σας μιλώ) στα ποιητικά κείμενα • το ποιητικό υποκείμενο μιλάει με το «εγώ» 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Στο πλαίσιο του <i>ερμηνευτικού διαλόγου</i> οι μαθητές/μαθήτριες καλούνται να δώσουν τη δική τους ερμηνεία σχετικά με το περιεχόμενο των βασικών εννοιών του ποιήματος. (για περαιτέρω βλ. https://logom.schools.ac.cy/index.php/el/epimorfosi/imerides-synedria) 	2

ΔΙΔΑΚΤΕΑ ΥΛΗ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΚΑ ΚΕΙΜΕΝΑ	ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΠΙΤΥΧΙΑΣ Προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα Οι μαθητές/μαθήτριες να είναι σε θέση:	ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΠΑΡΚΕΙΑΣ Εξεταστέα:	ΕΙΣΗΓΗΣΕΙΣ – ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ	ΠΕΡΙΟΔΟΙ ΔΙΔ/ΛΙΑΣ
Γ. Παυλόπουλος, «Τα αντικλείδια» (συνέχεια)	<ul style="list-style-type: none"> • Να αντιλαμβάνονται τη σχέση λογοτεχνικής μορφής και περιεχομένου. 	<p>ή με το «εσύ» (λ.χ. η μελαγχολική ποίηση των νεορομαντικών και νεοσυμβολιστών ποιητών του μεσοπολέμου)</p> <ul style="list-style-type: none"> • το ποιητικό υποκείμενο μιλάει με το «εμείς» ή με το «εσείς» (λ.χ. η μετάβαση από το «εγώ» στο συλλογικό «εμείς») • το ποιητικό υποκείμενο υποβάλλει την παρουσία μιας περσόνας, μιας επινοημένης μορφής που απομένει να ανιχνευθεί <ul style="list-style-type: none"> • εντοπισμός των γλωσσικών και υφολογικών γνωρισμάτων, καθώς και των τεχνικών (αφηγηματικών – ποιητικών) των κειμένων • σχολιασμός της νοηματικής και αισθητικής λειτουργίας των στοιχείων αυτών • συσχετισμός των πιο πάνω στοιχείων με το περιεχόμενο των λογοτεχνικών κειμένων 		
✚ Λέσχη Ανάγνωσης				(συνολικά: 4)
Βλ. ενδεικτικό κατάλογο λογοτεχνικών βιβλίων για τη Λέσχη Ανάγνωσης.				
Συνθετικές εργασίες (projects): 3 περίοδοι				
Επαναλήψεις / Διαγωνίσματα: 4 περίοδοι				

ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΟΣ ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΚΩΝ ΒΙΒΛΙΩΝ ΓΙΑ ΤΗ ΛΕΣΧΗ ΑΝΑΓΝΩΣΗΣ

1. Μιγκέλ ντε Θερβάντες, *Ο Δον Κιχώτης*, Αθήνα, Πατάκης, 2015.
2. Αντρές Τραπιέγιο, *Όταν πέθανε ο Δον Κιχώτης*, Αθήνα, Μεταίχμιο, 2009.
3. Κάρολος Μπωντλαίρ, *Είκοσι οχτώ ποιήματα*, Αθήνα, Γαβριηλίδης, 1999.
4. Φιοντόρ Ντοστογιέφσκι, *Έγκλημα και τιμωρία*, Αθήνα, Ζαχαρόπουλος, 1998.
5. Φιοντόρ Ντοστογιέφσκι, *Ο ηλίθιος*, Αθήνα, Πατάκης, 2011.
6. Λέων Τολστόι, *Η ανάσταση*, Αθήνα, Ζαχαρόπουλος, 1997.
7. Μαζίμ Γκόρκι, *Η μάνα*, Αθήνα, Ζαχαρόπουλος, 1979.
8. Παύλος Καλλιγιάς, *Θάναος Βλέκας*, Αθήνα, Νεφέλη, 1987.
9. Μιχαήλ Μητσάκης, *Πεζογραφήματα*, Αθήνα, Νεφέλη, 1987.
10. Δημήτριος Μισιτζής, *Ο Φιάκας*, Αθήνα, Δωδώνη, 1992.
11. Γρηγόριος Παλαιολόγος, *Ο ζωγράφος*, Αθήνα, Νεφέλη, 1989 (1842).
12. Γρηγόριος Παλαιολόγος, *Ο πολυπαθής*, Αθήνα, Νεφέλη, 1989 (1839).
13. Ιάκωβος Πιτσιπίος, *Ο πίθηκος Ξουθ ή Τα ήθη του αιώνας*, Αθήνα, Νεφέλη, 1995.
14. Γιάννης Ψυχάρης, *Το ταξίδι μου*, Αθήνα, Νεφέλη, 1988.
15. Αργύρης Εφταλιώτης, *Νησιώτικες ιστορίες*, επιμ.: Σπύρου Κοκκίνη, Αθήνα, Νεφέλη, 1989.
16. Γεώργιος Βιζυηνός, *Νεοελληνικά διηγήματα*, Αθήνα, Εστία, 2010.
17. Α. Παπαδιαμάντης *αυτοβιογραφούμενος*, επιμ.: Παν. Μουλλάς, Αθήνα, Εστία, 1999.
18. Αλέξανδρος Παπαδιαμάντης, *Η φόνισσα*, Αθήνα, Εστία, 2011.
19. Αλέξανδρος Παπαδιαμάντης, (διηγήματα στο διαδίκτυο), <http://www.papadiamantis.org/works/58-narration>
20. Κωστής Παλαμάς, *Ανθολογία* (εκλογή: Γ. Κ. Κατσίμπαλης, Ανδρέας Καραντώνης), Αθήνα, Εστία, 2009.
21. Κωνσταντίνος Χατζόπουλος, *Φθινόπωρο*, Πανεπιστημιακές Εκδόσεις Κρήτης, 2016.
22. Κωνσταντίνος Χατζόπουλος, *Βραδινοί θρύλοι*, Πελεκάνος, 2013.
23. Ιωάννης Γρυπάρης, *Σκαρβαίοι και τερρακότες*, Πελεκάνος, 2009.
24. Λορέντζος Μαβίλης, *Τα ποιήματα*, Αθήνα, Ίδρυμα Κώστα και Ελένης Ουράνη, 2003.
25. Γιάννης Βλαχογιάννης, *Διηγήματα*, Αθήνα, Εστία, 2015.
26. Κωνσταντίνος Θεοτόκης, *Σκλάβοι στα δεσμά τους*, Αθήνα, Σύγχρονη Εποχή, 2010.

27. Κωνσταντίνος Θεοτόκης, *Κατάδικος*, Αθήνα, Νεφέλη, 1990.
28. Γρηγόριος Ξενόπουλος, *Στέλλα Βιολάντη*, Αθήνα, Βλάσσης, 1984.
29. Γρηγόριος Ξενόπουλος, *Πρόσφυγες*, Βλάσσης, 1994.
30. Άγγελος Σικελιανός, *Λυρικός βίος* (επ. Γ. Π. Σαββίδης), Αθήνα, Ίκαρος, 2003.
31. Νίκος Καζαντζάκης, *Βίος και Πολιτεία του Αλέξη Ζορμπά*, Αθήνα, εκδ. Καζαντζάκη, 2010.
32. Κώστας Βάρναλης, *Άπαντα τα ποιητικά*, (επιλογή), Αθήνα, Κέδρος 2015.
33. Δημοσθένης Βουτυράς, *Διηγήματα*, Αθήνα, Ίδρυμα Κώστα και Ελένης Ουράνη, 2001.
34. Βασίλης Μιχαηλίδης, *Ο Ρωμιός: [Ρωμιός και Τζιον Πουλλής, Τζιονής και Κακουλλής]*. Μια ανάγνωση από τον Κώστα Βασιλείου, Λευκωσία, Αιγαίον, 2003.
35. Βασίλης Μιχαηλίδης, *Ποιήματα* (1884-1917). Μια ανάγνωση από τον Κώστα Βασιλείου Λευκωσία, Αιγαίον, 2007.
36. Βασίλης Μιχαηλίδης, *Επιλεγμένα ποιήματα*, επιμ. Λευτέρης Παπαλεοντίου, Λευκωσία, Μικροφιλολογικά, 2013.
37. Επαμεινώνδας Π. Ευθυμιάδης, *Ο φαρμακοποιός και ο χωριάτης*. Κωμειδύλλιον εις δύο πράξεις, Λευκωσία, Πολιτιστικές Υπηρεσίες Υπουργείου Παιδείας και Πολιτισμού, 2011.